

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та бізнесу

Лохман Н.В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та бізнесу

Лохман Н.В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та бізнесу
Протокол № 11
від 9 березня 2021 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 7 від 23 березня 2021 р.

Кривий Ріг
2021

УДК 65.053
Л 81

Економічний аналіз: метод. рек. до вивч. дисц. / Лохман Н.В. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та бізнесу. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 111 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань з організації самостійної роботи та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами протягом вивчення дисципліни.

УДК 65.053

© Лохман Н.В., 2021

© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти аналізу господарської діяльності підприємства	12
Змістовий модуль 2. Практика економічного аналізу підприємства	19
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	49
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти аналізу господарської діяльності підприємства	50
Змістовий модуль 2. Практика економічного аналізу підприємства	65

ВСТУП

Аналітична підготовка майбутніх спеціалістів з економіки будь-якого фахового спрямування займає особливе місце у системі економічної освіти. Володіння прийомами і методами економічного аналізу створює для фахівців підгрунття для розвитку їх економічного мислення, набуття ними здатності сприймати економічні процеси, що відбуваються на підприємствах у всій їх багатогранності.

Дисципліна «Економічний аналіз» відноситься до дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів економічних спеціальностей.

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічний аналіз» є формування професійних знань і умінь, необхідних для організації і проведення економічного аналізу, координації діяльності підприємства відповідно до отриманих результатів проведеного аналізу.

Завдання: визначити теоретичні основи і принципи організації економічного аналізу; розкрити методики економічного аналізу щодо раціонального використання трудових, матеріальних, виробничих та фінансових ресурсів та фінансових результатів підприємства, виявити можливі резерви підвищення ефективності діяльності.

Предметом вивчення дисципліни є система економічних показників господарсько-фінансової діяльності підприємств, їх взаємозв'язок.

Економічний аналіз – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (32 години лекцій та 32 години практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle), передбачає формування системи знань та умінь застосовувати отримані компетенції на практиці.

Загалом на підставі глибокого вивчення теоретичного матеріалу з дисципліни та аналізу конкретних практичних ситуацій студенти повинні навчитися творчо обмірковувати сутність і зв'язок процесів економічного аналізу та прийняття ефективного управлінського рішення, обґрунтовно визначати економічну політику підприємства.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1 Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	32
Практичні / семінарські, годин	32
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	5,0
самостійної роботи студента	6,0
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування професійних знань і умінь, необхідних для організації і проведення економічного аналізу, координації діяльності підприємства відповідно до отриманих результатів проведеного аналізу.

Завдання: визначити теоретичні основи і принципи організації економічного аналізу; розкрити методики економічного аналізу щодо раціонального використання трудових, матеріальних, виробничих та фінансових ресурсів та фінансових результатів підприємства, виявити можливі резерви підвищення ефективності діяльності.

Предмет: система економічних показників господарсько-фінансової діяльності підприємств, їх взаємозв'язок.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет, об'єкт та задачі економічного аналізу.
2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу.
3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення.
4. Аналіз фінансового стану підприємств.
5. Аналіз прибутку та рентабельності підприємств.
6. Аналіз виробництва та реалізації продукції, робіт та послуг.
7. Аналіз використання трудових ресурсів та витрат на оплату праці.
8. Аналіз довгострокових активів підприємства.
9. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання.

10. Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі:			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти аналізу господарської діяльності підприємства					
Тема 1. Предмет, об'єкт та задачі економічного аналізу	14	2	2	-	10
Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу	16	2	4	-	10
Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 1	44	6	8	-	30
Змістовий модуль 2. Практика економічного аналізу підприємства					
Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємств	14	2	4	-	8
Тема 5. Аналіз прибутку та рентабельності підприємств	14	4	2	-	8
Тема 6. Аналіз виробництва та реалізації продукції, робіт та послуг	16	4	4	-	8
Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів та витрат на оплату праці	16	4	4	-	8
Тема 8. Аналіз довгострокових активів підприємства	14	4	2	-	8
Тема 9. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання	16	4	4	-	8
Тема 10. Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції	16	4	4	-	8
Разом за змістовим модулем 2	106	26	24	-	56
Усього годин	150	32	32	-	86

4. Темі семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Предмет, об'єкт та задачі економічного аналізу	2
2	Семінар запитань і відповідей Сутність та види методів економічного аналізу	2
3	Семінар запитань і відповідей Факторний аналіз	2
4	Семінар запитань і відповідей Види аналізу та його інформаційне забезпечення	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства	2
6	Семінар з виконанням практичних задач	2

	Аналіз ліквідності підприємства	
7	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз прибутку та рентабельності підприємств	2
8	Семінар з виконанням практичних задач Характеристика обсягів виробництва та реалізації продукції	2
9	Семінар з виконанням практичних задач Методика аналізу виробництва та реалізації продукції	2
10	Семінар з виконанням практичних задач Якісна та кількісна характеристика трудових ресурсів на підприємстві	2
11	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз продуктивності праці на підприємстві	2
12	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз довгострокових активів підприємства	2
13	Семінар з виконанням практичних задач Характеристика матеріальних ресурсів підприємства	2
14	Семінар з виконанням практичних задач Зміст аналізу матеріальних ресурсів на підприємстві	2
15	Семінар з виконанням практичних задач Сутність та характеристика собівартості продукції підприємства	2
16	Семінар з виконанням практичних задач Аналіз витрат на виробництво, та реалізацію продукції за окремими видами	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Ситуацій- ні завдання, задачі	Обговорен- ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Тема 1		1	1			1	3
Тема 2		1	1			1	3
Тема 3		1	1			1	3
Тема 4		1	1			1	3
Тема 5		1	1			1	3
Тема 6		1	1			1	3
Тема 7		1	1			1	3
Тема 8		1	1			1	3

Разом змістовий модуль 1		8	8			8	24
Змістовий модуль 2							
Тема 9		1	1			1	3
Тема 10		1	1			1	3
Тема 11		1	1			1	3
Тема 12		1	1			1	3
Тема 13		1	1			1	3
Тема 14		1	1			1	3
Тема 15		1	1			2	3
Тема 16		1	1			2	3
Разом змістовий модуль 2		8	8			10	26
Разом							50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
20	20	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Семінар 1 «Предмет, об'єкт та задачі економічного аналізу»

Семінар розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність економічного аналізу, його цілі та задачі.

Зміст економічного аналізу та їх характеристика.

Предмет та об'єкти економічного аналізу.

Взаємодія понять «аналіз» та «синтез».

Господарська діяльність як об'єкт управління.

2. Тематика рефератів.

Історія становлення та розвитку економічного аналізу.

Еволюція розвитку економічного аналізу в Україні.

Функціональна роль та цільова орієнтація економічного аналізу в сучасних економічних умовах.

Параметри економічного аналізу та його класифікаційні ознаки щодо предмета та об'єктів дослідження.

Зміст економічного аналізу в підприємствах корпоративного управління.

Система забезпечення реалізації технології аналітичного процесу.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу.

Організація економічного аналізу на сучасних підприємствах.

Організація та методика економічного аналізу в умовах використання комп'ютерної техніки.

Семінар 2 «Сутність та види методів економічного аналізу»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність поняття методу у економічному аналізі

Характеристика окремих методів економічного аналізу.

Класифікація методів економічного аналізу

Діалектичний метод економічного аналізу.

Індукція та дедукція в економічному аналізі.

Деталізація та систематизація в економічному аналізі.

Порівняння: сутність, види, умови.
 Характеристика відносних величин.
 Середні величини: сутність, види, методика розрахунку
 Групування, як метод економічного аналізу
 Метод сум. Метод сум місць. Метод відстаней

2. Практичні завдання.

Задача 1

Здійснити розподіл підприємств залежно від вартості основних фондів (таблиця 1).

Таблиця 1 – Вартість основних фондів, млн. грн.

9,4	8,0	6,3	10,0	15,0	8,2	7,3	9,2	5,8	8,7
5,2	13,2	8,1	7,5	11,8	14,6	8,5	7,8	10,5	6,0
5,1	6,8	8,3	7,7	7,9	9,0	10,1	8,0	12,0	14,0
8,2	9,8	13,5	12,4	5,5	7,9	9,2	10,8	12,1	12,4
12,9	12,6	6,7	9,7	8,3	10,8	15,0	7,0	13,0	9,5

Задача 2

Здійснити розподіл робочих цеху залежно від їх тарифних розрядів (таблиця 2). Побудуйте полігон розподілу.

Таблиця 2 – Тарифні розряди робочих цеху

3	5	6	3	2	4	3	5	5	6
4	3	2	3	4	5	4	2	4	6
5	3	4	5	4	3	3	6	2	3
4	6	3	4	4	5	4	5	3	4
2	6	3	4	5	3	4	4	5	4

Задача 3

Згідно даним про оплату праці менеджерів міжнародної компанії, розрахувати їх середньомісячну заробітну плату (таблиця 3).

Таблиця 3 – Заробітна плата менеджерів міжнародної компанії за вересень

Посада	Кількість менеджерів	Заробітна плата менеджера, у.о.
Менеджер 1	5	1700, 1208, 917, 1620, 1400
Менеджер 2	2	1810, 1550
Менеджер 3	3	1210, 1380, 870

Задача 4

За даними розподілу робочих участка по стажу роботи (таблиця 4), визначити середній стаж роботи працівників участка.

Таблиця 4 – Розподіл робочих участка по стажу роботи

Стаж роботи, кількість років (x)	До 5	5 - 10	10 - 15	15 і більше
Кількість робочих (f)	2	6	15	7

Задача 5

Визначити за який місяць і на скільки процентів була вище середньомісячна зароботна плата працівників підприємства (таблиця 5).

Таблиця 5 – Інформація про середньомісячну заробітну плату працівників підприємства

№ цеха	Вересень		Жовтень	
	Кількість робітників, осіб	Середньомісячна заробітна плата одного працівника, у.о.	Середньомісячна заробітна плата одного працівника, у.о.	Фонд оплати праці, у.о.
1	140	1780	1800	243000
2	200	1800	1790	375900
3	260	1665	1670	417500

Задача 6

За даними про експорт продукції комбіната (таблиця 6) визначити середню питому вагу експортованої продукції.

Таблиця 6 – Дані про експорт продукції комбіната

Вид продукції	Питома вага продукції на експорт, %	Вартість продукції на експорт, тис. у.о.
сталь арматурна	40,0	32100
прокат листовий	32,0	42500

Задача 7

За даними про вартість майна підприємства (таблиця 7) визначити абсолютну і відносну зміну середньорічної вартості майна в 2019р. порівняно із 2018 та 2017рр.

Таблиця 7 – Інформація про вартість майна підприємства, млн. грн

Рік	Звітні дати			
	1.01	1.04	1.07	1.10
2017	62	65	70	68
2018	68	70	75	78
2019	80	84	88	90
2020	95	—	—	—

Семінар 3 «Факторний аналіз» Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність поняття «факторний аналіз»

Детермінований факторний аналіз

Метод ланцюгових підстановок: сутність, алгоритм розрахунку

Метод абсолютних різниць: сутність, алгоритм розрахунку

Метод відносних різниць: сутність, алгоритм розрахунку

Індексний спосіб: сутність, призначення, алгоритм розрахунку

Сутність агрегатних індексів, його застосування у факторному аналізі.

Інтегральний спосіб: сутність, алгоритм розрахунку.

Визначення резерву, як результат факторного аналізу.

Засоби визначення резерву за результатами факторного аналізу.

2. Практичні завдання.

Задача 8

На підставі приведених даних (таблиця 8) визначити середню заробітну плату на підприємстві. Способом ланцюгових підстановок визначити вплив факторів на зміну середньої заробітної плати. Зробити висновки.

Таблиця 8 – Показники з праці підприємства

Показники	План	Факт
Фонд заробітної плати, тис. грн.	10376	9231,25
Середньорічна чисельність персоналу, чол.	1120	1125

Задача 9

На підставі приведених даних (таблиця 9) з використанням індексного методу визначити вплив зміни кількості виробництва продукції та собівартості одиниці продукції на загальну суму витрат підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 9 – Дані про обсяг і собівартість продукції

Продукція	План		Факт	
	Кількість, шт.	Собівартість, грн.	Кількість, шт.	Собівартість, грн.
А	510	19,5	650	21,1
Б	470	21,8	450	20,7

Задача 10

На підставі приведених даних (таблиця 10) визначити середню чисельність персоналу та продуктивність праці. Методом абсолютних різниць визначити вплив факторів на зміну продуктивності праці. Зробити висновки.

Таблиця 10 – Показники з праці підприємства

Показники	План	Факт
Виручка від реалізації, тис. грн.	12150	13470
Чисельність персоналу на:		
1.01.	118	120
1.02.	121	119
1.03.	121	124
1.04.	124	124

Задача 11

На підставі приведених даних (таблиця 11) визначити: ланцюгову та базисну абсолютну зміну; ланцюгові та базисні темпи росту; ланцюгові та базисні темпи приросту. За допомогою графічного способу відобразити динаміку чисельності робітників підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 11 - Середньорічна чисельність робітників підприємства

Роки	1	2	3	4	5
Показник					
Середньорічна чисельність робітників підприємства, чол.	212	221	234	229	231

Задача 12

На підставі приведених даних (таблиця 12) визначити середню заробітну плату. Способом відносних різниць визначити вплив факторів на зміну видатків на оплату праці. Зробити висновки.

Таблиця 12 – Показники з праці підприємства

Показники	План	Факт
Видатки на оплату праці, тис. грн.	2500	2700
Середньорічна чисельність персоналу, чол.	215	245

Задача 13

Визначити залишки товарів на кінець періоду та вплив факторів на їх зміну (таблиця 13). Зробити висновки.

Таблиця 13 – Показники руху товарних запасів

Товарні групи	Залишок на початок періоду		Надійшло		Реалізація	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт
А	315	297	2780	3015	2960	3007
Б	163	179	3745	3647	3400	3215

Семінар 4 «Види аналізу та його інформаційне забезпечення» Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Класифікація видів економічного аналізу

Сутність інформаційного забезпечення економічного аналізу на підприємстві

Характеристика даних економічного аналізу

Класифікація інформаційного забезпечення економічного аналізу

Характеристика нормативно-довідкової інформації

Характеристика фактографічної інформації

2. Практичні завдання.

Задача 14

На підставі приведених даних (таблиця 14) визначити обсяг випуску продукції. Інтегральним способом визначити вплив факторів на його зміну. Зробити висновки.

Таблиця 14 - Показники з праці підприємства

Показники	План	Факт
Продуктивність денна, тис. грн.	0,78	0,65
Середньорічна чисельність працівників, чол.	215	201
Кількість відпрацьованих днів	276	282

Задача 15

На основі даних про продаж товарів на ринкі міста (таблиця 15), визначити:

1. Індивідуальні індекси цін і обсягу проданого товару;
2. Загальний індекс товарообігу;
3. Загальний індекс фізичного обсягу товарообігу;
4. Загальний індекс цін;
5. Приріст товарообігу всього і в тому числі за рахунок зміни цін і обсягу продажу товарів. Покажіть взаємозв'язок між обчисленими індексами.

Таблиця 15 – Дані про продаж товарів на ринкі міста

Товар	Продано товару, тис.кг.		Ціна за 1кг, грн.	
	червень	липень	юнь	юль
яблуки	90	100	9,50	12,00
морква	60	40	18,00	15,00

Задача 16

На основі наведених даних про продаж товарів в магазині (таблиця 16), визначити: індекс фізичного обсягу товарообігу.

Таблиця 16 – Дані про продаж товарів в магазині

Товарна група	Продано у попередньому періоді, тис. грн.	Зміна кількості проданих товарів у звітному періоді у порівнянні з попереднім, %
1 відіотехніка	300	+10
2 побутова техніка	327	+12

Задача 17

За наявними даними про продаж товарів в торгових підприємствах району (таблиця 17) визначити: зміну цін на продані товари (індекс цін); загальний індекс товарообігу; загальний індекс фізичного товарообігу.

Таблиця 17 – Дані про продаж товарів в торгових підприємствах району

Товар	Товарообіг в діючих цінах, тис. грн.		Зміна середніх цін у 2 кварталі порівняно з 1 кварталом, %
	1 квартал	2 квартал	
Взуття	60	80	+12
Трикотаж	24	30	+5
Галантерея	32	45	+2

Задача 18

На підставі даних про реалізацію взуття за два періоди (таблиця 18), визначити: середню ціну на взуття за базисний і звітний періоди і динаміку цієї ціни (індекс змінного складу); індекс постійного складу; індекс структурних зрушень в реалізації взуття.

Таблиця 18 – Дані про реалізацію взуття за два періоди

Вид взуття	Базисний період		Звітний період	
	Середня ціна за одну пару, грн.	Кількість пар	Середня ціна за одну пару, грн.	Кількість пар
Чоловіче	950	50	1000	80
Жіноче	1000	80	1100	90
Дитяче	350	100	360	110

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПРАКТИКА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА

Семінар 5 «Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність фінансового стану підприємства

Ціль аналізу фінансового стану підприємства

Задачи аналізу фінансового стану підприємства

Охарактеризуйте групи показників фінансового стану підприємства.

Сутність та показники оцінювання фінансової стійкості підприємства

Показники аналізу оборотних коштів підприємства

Показники аналізу основних засобів підприємства

Показники оцінювання платоспроможності підприємства

2. Практичні завдання.

Задача 19

На основі даних, наведених в таблиці 19, розрахувати показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 19 – Дані пасива балансу підприємства

№	Статті пасива	Попередній період	Звітний період
1.	Статутний капітал	200	200
2.	Довгострокові кредити банків	150	-
3.	Нерозподілений прибуток	25	19
4.	Короткострокові кредити	238	159
5.	Забезпечення виплат персоналу	15	18
6.	Інший додатковий капітал	-	25
7.	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	2	7
8.	Поточні зобов'язання	319	428
9.	Цільове фінансування	12	18

Задача 20

На основі даних, наведених в таблиці 20, проаналізувати фінансову стійкість підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 20 - Дані баланса підприємства

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Основні засоби	15	17	Статутний капітал	10	10
Запаси	219	157	Поточні зобов'язання	15	27
Довгострокові фінансові інвестиції	9	7	Забезпечення виплат персоналу	3	1
Еквіваленти грошових коштів	2	5	Кредиторська заборгованість за товари	315	271
Дебіторська заборгованість	198	217	Векселі видані	4	13
Поточні фінансові інвестиції	15	13	Нерозподілений прибуток	-	3
			Довгострокові кредити	12	2

Задача 21

На основі даних, наведених в таблиці 21, розрахувати показники, що характеризують кредитоспроможність підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 21 – Дані баланса підприємства

Статті	На початок періоду	На кінець періоду
Основні засоби (залишкова вартість)	31689	28946
Усього за розділом 1	31689	28946
Виробничі запаси	63	131
Товари	6131	4744
Дебіторська заборгованість за товари (чиста реалізаційна вартість)	533	400
Дебіторська заборгованість: по розрахунках з бюджетом	90	11
Інша поточна дебіторська заборгованість	966	2282
Кошти: у національній валюті	242	292
в іноземній валюті	1	1
Усього за розділом 2	8026	7861
БАЛАНС	39715	36807
Статутний капітал	2930	2930
Інший додатковий капітал	26581	26581
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3961	2536
Усього за розділом 1	33472	32047
Короткострокові кредити банків	1250	1250
Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	4088	2703
з бюджетом	182	209

зі страхування	407	156
з оплати праці	316	442
Усього за розділом 4	6243	4760
БАЛАНС	39715	36807

Задача 22

На основі даних, наведених в таблиці 22, розрахувати фінансову стійкість підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 22 – Дані баланса підприємства

Статті	На початок періоду	На кінець періоду
Незавершене будівництво	1877	3760
Основні засоби (залишкова вартість)	21170	21046
Відстрочені податкові активи	189	223
Усього за розділом 1	23236	25029
Виробничі запаси	1061	812
Товари	3971	2122
Дебіторська заборгованість за товари (чиста реалізаційна вартість)	3298	2018
Дебіторська заборгованість: по розрахунках з бюджетом	11	3
Інша поточна дебіторська заборгованість	238	144
Кошти: у національній валюті	5572	4686
Інші оборотні активи	347	34
Усього за розділом 2	14498	9819
Витрати майбутніх періодів	111	94
БАЛАНС	37845	34942
Статутний капітал	17756	17756
Інший додатковий капітал	17213	17213
Резервний капітал	624	624
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	290	347
Вилучений капітал	0	2103
Усього за розділом 1	35883	33837
Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	1564	822
з бюджетом	34	50
з позабюджетних платежів	34	64
з оплати праці	230	167
Інші поточні зобов'язання	100	2
Усього за розділом 4	1962	1105
БАЛАНС	37845	34942

Задача 23

На основі даних, наведених в таблиці 23, розрахувати фінансову стійкість підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 23 - Дані баланса підприємства

СТАТТІ	На початок періоду	На кінець періоду
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	27	20
Незавершене будівництво	0	7786
Основні засоби (залишкова вартість)	138195	136999
Інші фінансові інвестиції	10	10
Відстрочені податкові активи	278	278
Інші необоротні активи	0	63
Усього за розділом 1	138510	145156
Виробничі запаси	2478	2411
Товари	65264	59034
Дебіторська заборгованість за товари (чиста реалізаційна вартість)	0	358
Інша поточна дебіторська заборгованість	461	124
Кошти: у національній валюті	8765	587
в іноземній валюті	3	1
Інші оборотні активи	242	78
Усього за розділом 2	77213	62593
Витрати майбутніх періодів	102	108
БАЛАНС	215825	207857
Статутний капітал	139000	139000
Додатковий вкладений капітал	3134	3134
Інший додатковий капітал	1669	1669
Резервний капітал	2428	2428
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	11210	4819
Усього за розділом 1	157441	151050
Цільове фінансування	11	0
Усього за розділом 2	11	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	77
Усього за розділом 3	0	77
Короткострокові кредити банків	8388	9400
Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	40836	30746
Поточні зобов'язання по розрахунках: з одержаних авансів	36	367
з бюджетом	4666	6524
зі страхування	468	474
з оплати праці	1233	1227
з учасниками	1212	7944
Інші поточні зобов'язання	1534	48
Усього за розділом 4	58373	56730
БАЛАНС	215825	207857

Семінар 6 «Аналіз ліквідності підприємства» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Розкрити сутність і види ліквідності

Охарактеризуйте поняття «ліквідність балансу»

Розкрийте сутність аналізу ліквідності балансу підприємства

Охарактеризуйте групи активів і зобов'язань підприємства

Визначте співвідношення активів і зобов'язань підприємства, при якому баланс вважається абсолютно ліквідним

Охарактеризуйте методики розрахунку окремих видів ліквідності

Сутність та критерії ділової активності підприємства

Оптимальні співвідношення темпів росту економічних показників підприємства

2. Практичні завдання.

Задача 24

На основі даних, наведених в таблиці 24, проаналізувати платоспроможність і ліквідність підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 24 - Дані балансу підприємства

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Основні засоби	15	17	Статутний капітал	10	10
Запаси	219	157	Поточні зобов'язання	15	27
Довгострокові фінансові інвестиції	9	7	Забезпечення виплат персоналу	3	1
Еквіваленти грошових коштів	2	5	Кредиторська заборгованість за товари	315	271
Дебіторська заборгованість	198	217	Векселі видані	4	13
Поточні фінансові інвестиції	15	13	Нерозподілений прибуток	-	3
			Довгострокові кредити	12	2

Задача 25

На основі даних, наведених в таблиці 25, скласти баланс ліквідності, розрахувати коефіцієнти ліквідності і платоспроможності. Зробити висновки.

Таблиця 25 - Дані балансу підприємства

Статті	На початок періоду	На кінець періоду
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	15	22
Незавершене будівництво	685	1053
Основні засоби (залишкова вартість)	12061	10814
Довгострокові фінансові інвестиції	8730	8967
Усього за розділом 1	21491	20856
Виробничі запаси	320	303
Незавершене виробництво	61	0
Готова продукція	2	1
Товари	5142	5062
Дебіторська заборгованість за товари (чиста реалізаційна вартість)	184	242
Дебіторська заборгованість: по розрахунках з бюджетом	3	31
за виданими авансами	287	229
із внутрішніх розрахунків	40	17
Інша поточна дебіторська заборгованість	1684	1641
Кошти: у національній валюті	1336	2226
Інші оборотні активи	83	62
Усього за розділом 2	9142	9814
Витрати майбутніх періодів	93	115
БАЛАНС	30726	30785
Статутний капітал	11979	11979
Інший додатковий капітал	9092	6516
Резервний капітал	0	25
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6354	8566
Вилучений капітал	73	141
Усього за розділом 1	27352	26945
Відстрочені податкові зобов'язання	79	79
Усього за розділом 3	79	79
Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	1139	1525
Поточні зобов'язання по розрахунках: з одержаних авансів	489	386
з бюджетом	741	362
зі страхування	73	92
з оплати праці	204	261
з учасниками	117	231
із внутрішніх розрахунків	171	590
Інші поточні зобов'язання	358	304
Усього за розділом 4	3292	3751
Доходи майбутніх періодів	3	10
БАЛАНС	30726	30785

Задача 26

На основі даних, наведених в таблицях 26 та 27, розрахувати показники ділової активності підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 26 - Дані баланса підприємства

СТАТТІ	На початок періоду	На кінець періоду
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	49	43
Незавершене будівництво	51	4861
Основні засоби (залишкова вартість)	44245	33620
Відстрочені податкові активи	1543	1543
Усього за розділом 1	45888	40067
Виробничі запаси	820	467
Товари	61348	37455
Дебіторська заборгованість за товари (чиста реалізаційна вартість)	84	13
Дебіторська заборгованість: по розрахунках з бюджетом	1	34
за виданими авансами	0	8
Інша поточна дебіторська заборгованість	710	255
Кошти: у національній валюті	2937	184
Інші оборотні активи	0	370
Усього за розділом 2	65900	38786
Витрати майбутніх періодів	36	9
БАЛАНС	111824	78862
Статутний капітал	12000	12000
Інший додатковий капітал	30525	30525
Резервний капітал	722	115
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	9170	-34960
Усього за розділом 1	52417	7680
Короткострокові кредити банків	3254	1750
Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	53355	62711
Поточні зобов'язання по розрахунках: з одержаних авансів	0	61
з бюджетом	1478	5904
з позабюджетних платежів	0	1
зі страхування	432	200
з оплати праці	866	454
з учасниками	10	9
Інші поточні зобов'язання	12	92
Усього за розділом 4	59407	71182
БАЛАНС	111824	78862

Таблиця 27 - Дані звіту про фінансові результати підприємства

СТАТТІ	Звітний період	Попередній період
Доход від реалізації продукції	58547	45772
Податок на додану вартість	9758	7610
Інші відрахування з доходу	1295	822
Чистий доход від реалізації продукції		

Собівартість реалізованої продукції	41793	31213
Валовий прибуток		
Інші операційні доходи	537	4803
Адміністративні витрати	2413	6035
Витрати на збут	777	7140
Інші операційні витрати	825	2530
Прибуток від операційної діяльності		
Інші доходи	225	2497
Фінансові витрати	561	692
Інші витрати	216	2638
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування		
Податок на прибуток від звичайної діяльності		
Прибуток від звичайної діяльності		
Надзвичайні доходи		1132
Надзвичайні витрати		40437
Чистий прибуток		

Задача 27

На основі даних, наведених в таблиці 28, побудувати баланс ліквідності, розрахувати коефіцієнти платоспроможності. Зробити висновки.

Таблиця 28 - Дані балансу підприємства

Найменування статей	На початок року	На кінець року
1. Необоротні активи		
1.1. Основні засоби		
1.2. Нематеріальні активи		
1.3. Інші необоротні засоби		
Разом за розділом 1		
2. Оборотні активи		
2.1. Запаси	226	439,8
2.2. Дебіторська заборгованість	515	412,7
2.3. Короткострокові фінансові вкладення		
2.4. Грошові кошти	44	5,5
2.5 Інші оборотні активи	3	2,2
Разом за розділом 2	788	860,2
Баланс	788	860,2
1. Власний капітал		
1.1. Статутний капітал	6	6,3
Разом за розділом 1	6	6,3
4. Поточні зобов'язання		
4.1. Короткострокові кредити		
4.2. Кредиторська заборгованість	179	353,1
4.3. Інші зобов'язання	603	500,8
Разом за розділом 4	782	853,9
Баланс	788	860,2

Семінар 7 «Аналіз прибутку та рентабельності підприємств»

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Дайте визначення прибутку, як фінансового результату підприємства.

Функції прибутку

Характеристика внутрішнього аналізу фінансових результатів.

Характеристика зовнішнього аналізу фінансових результатів

Охарактеризуйте показники прибутку підприємства

Рентабельність підприємства, як відносний показник прибутку

Алгоритм розрахунку рентабельності підприємства

Охарактеризуйте групи показників рентабельності підприємства

Залежність рентабельності активів від рентабельності продажу та оборотності активів

Аналітична оцінка показників прибутку

2. Практичні завдання.

Задача 28

Розрахувати абсолютні та відносні показники прибутку підприємства (таблиця 29), визначити фактори, які вплинули на зміну чистого прибутку і кількісно виміряти їх. Зробити висновки. Результати оформити аналітичної таблицею.

Таблиця 29 – Фінансові результати діяльності підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Чистий дохід від реалізації товарів, тис. грн.	12002	16500
Валовий прибуток, тис. грн.	1500	1620
Витрати підприємства (адміністративні, витрати на збут, інші операційні витрати), тис. грн.	620	770
Інші операційні доходи	12	17
Фінансові витрати	102	87
Дохід від участі в капіталі	12	18

Задача 29

На підставі наведених даних (таблиця 30), визначити можливі показники рентабельності; вплив середньооблікової чисельності і рентабельності праці на зміну чистого прибутку. Зробити висновки.

Таблиця 30 – Показники діяльності підприємства

Показники	План	Факт
Позиковий капітал, тис. грн.	370	389
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	127	158
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	27	23
Роздрібна реалізація, тис. грн.	11250	11470
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	680	630
Витрати на збут, тис. грн.	250	270
Чистий прибуток, тис. грн.	75	79

Задача 30

Визначити зміну прибутку за рахунок динаміки продуктивності праці та ефективності використання основних засобів (таблиця 31). Зробити висновки.

Таблиця 31 – Показники діяльності підприємства

Показники	Базисний період	Звітний період
Роздрібна реалізація, тис. грн.	2374,7	24918,3
Прибуток від реалізації, тис. грн.	186,3	191,7
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	17	19
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1376,3	1268,9

Задача 31

На підставі наведених даних (таблиця 32), визначити: показники рентабельності за минулий і звітний рік; абсолютна і відносна відхилення показників. Провести факторний аналіз впливу факторів (товарообігу і рівня рентабельності) на зміну прибутку від реалізації товарів. Зробити висновки про ступінь ефективності використання ресурсів підприємства.

Таблиця 32 – Показники діяльності підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Середньорічна вартість основних фондів, тис.грн.	4560	4700
Товарообіг, тис.грн.	11400	12600
Прибуток підприємства, тис.грн.	800	954
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	78	95

Задача 33

Розрахувати чистий прибуток підприємства (таблиця 34), визначити фактори, які вплинули на його зміну і кількісно виміряти їх.

Таблиця 34 – Показники діяльності підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Чистий дохід від реалізації товарів, тис. грн.	9875	11257
Валовий прибуток, тис. грн.	3257	3478
Витрати підприємства, тис. грн.	1258	1790
Прибуток від звичайної діяльності, тис. грн.	68	76
Надзвичайні доходи, тис. грн.	148	102

Задача 34

Маючи в своєму розпорядженні наведені дані (таблиця 35), розрахувати валовий прибуток підприємства, прибуток від операційної діяльності, прибуток від звичайної діяльності, а також вплив факторів на зміну прибутку від операційної діяльності. Зробити висновки.

Таблиця 35 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Дохід від реалізації продукції	600	840
ПДВ	100	140
Інші витрати від операційної діяльності	12	14
Дохід від участі в капіталі	-	60
Інші витрати	-	10
Собівартість реалізованої продукції	400	450
Акцизний збір	60	80

Семінар 8 «Характеристика обсягів виробництва та реалізації продукції» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Основні завдання аналізу показників випуску продукції

Дайте характеристику одиниць виміру обсягу діяльності підприємства.

Розкрийте специфіку основних показників обсягу виробництва

Загальні показники виконання плану та динаміки реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг.

Значення аналізу виручки від реалізації в системі управління підприємством

2. Практичні завдання.

Задача 35

Розрахувати обсяг реалізованих товарів (таблиця 36). Визначити балансовим методом вплив факторів на обсяг реалізації. Зробити висновки.

Таблиця 36 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Залишок товарів на початок року	610,0	118,8
Надійшло товарів	4993,9	4412,85
Інші вибуття	12,7	10,25
Залишок товарів на кінець періоду	118,8	204,8

Задача 36

На підставі наведених даних (таблиця 37), обчислити обсяг виручки від реалізації та вплив факторів на його зміну. Зробити висновки.

Таблиця 37 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Товарні групи	Залишок на початок періоду		Надійшло		Вибуло		Залишок на кінець періоду	
	План	Факт	План	Факт	план	факт	план	Факт
А	125	125	1248	1760	-	3	117	104
Б	215	195	2560	2470	7	2	210	219

Задача 37

На підставі приведених даних (таблиця 38), визначити фондівдачу, фондомісткість та продуктивність праці. Розрахуйте вплив фондомісткості та вартості основних фондів на зміну виручки від реалізації та визначте резерви її збільшення. Зробити висновки.

Таблиця 38 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Виручка від реалізації, тис. грн.	12750	11580
Середньорічна чисельність персоналу, чол.	78	76
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	1210	1340

Задача 38

Визначити середню виручку від реалізації та ступень рівномірності її надходження (таблиця 39). Зробити висновки.

Таблиця 39 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Період	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень
Виручка від реалізації, тис. грн.	5478	5124	4790	5247	5580	5075

Задача 39

На підставі приведених даних (таблиця 40), визначити середню вартість основних фондів та фондівдачу. Визначити вплив факторів на зміну виручки від реалізації підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 40 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Виручка від реалізації	12150	11200
Вартість основних фондів на:		
1.01.	1760	1950
1.02.	1720	1870
1.03.	1680	1900
1.04.	1700	1920

Задача 40

На підставі наведених даних (таблиця 41), визначити часову продуктивність праці робітників та знайти вплив факторів на зміну виручки від реалізації. Зробити висновки.

Таблиця 41 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Виручка від реалізації, тис. грн.	50799	42942
Середньорічна чисельність персоналу, чол.	212	219
Кількість відпрацьованих днів	256	258
Тривалість робочого дня, годин	7,8	7,6

Семінар 9 «Методика аналізу виробництва та реалізації продукції» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Методика аналізу обсягу виробництва

Охарактеризуйте аналіз виконання плану по асортименту.

Показники аналізу асортименту та структури реалізованої продукції

Зовнішні та внутрішні причини недовиконання плану за асортиментом

Опішіть розрахунок впливу факторів на обсяги виробництва і реалізації підприємства

Ритмічність, як показник оцінки обсягу виробництва і реалізації продукції

Аритмічність, як показник оцінки обсягу виробництва і реалізації продукції

Економічна сутність та характеристика резервів збільшення виручки від реалізації продукції.

2. Практичні завдання.

Задача 41

Розрахувати структуру та ступень виконання плану реалізації продукції по асортименту та структурі (таблиця 42). Зробити висновки.

Таблиця 42 – Показники реалізації продукції підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Молочна продукція	1750	1775
Хлібобулочні вироби	220	245
Ковбаси	2100	1973
Бакалія	980	954
Всього		

Задача 42

На підставі приведених даних (таблиця 43), визначити запасомісткість та вплив факторів на зміну виручки від реалізації. Зробити висновки.

Таблиця 43 – Показники діяльності підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Виручка від реалізації	34150	34920
Товарні запаси	2732	2095

Задача 43

Визначити, як змінилась виручка від реалізації, якщо залишки товарів на початок періоду по плану та фактично склали 240 тис. грн., обсяг придбаних товарів зменшився на 120 тис. грн., а фактичні залишки на кінець періоду збільшились в порівнянні з плановими на 15 тис. грн.

Задача 44

Визначити, як змінилась виручка від реалізації, якщо продуктивність праці збільшилась в 1,3 рази, а середньорічна чисельність персоналу знизилась на 5%.

Задача 45

Визначити суму виручки від реалізації цукру в порівняних цінах, якщо виручка в поточних цінах склала 8250 тис. грн., середня ціна базисного періоду – 22,13 грн., звітного – 23,57 грн.

Семінар 10 «Якісна та кількісна характеристика трудових ресурсів на підприємстві»

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
 - Охарактеризуйте поняття трудових ресурсів та продуктивності праці.
 - Дайте визначення заробітної плати
 - Охарактеризуйте задачі аналізу з праці та заробітної плати
 - Групування працівників на підприємстві з метою їх аналізу
 - Особливості аналізу чисельності працівників на підприємстві
 - Алгоритм розрахунку кількості працівників на підприємстві
 - Характеристика структури робочої сили на підприємстві
 - Алгоритм розрахунку стану і руху працівників на підприємстві
2. Практичні завдання.

Задача 46

На основі даних господарської діяльності торговельного підприємства (таблиця 44), визначити: виконання плану фонду заробітної плати; вплив факторів на зміну його розміру. З'ясувати застосування способів факторного аналізу. Результати оформити таблицею. Зробити висновки.

Таблиця 44 - Дані по торговельному підприємству

Показники	Звітний період	
	план	факт
Товарообіг (тис.грн.)	1620	1600
Середньооблікова кількість робітників, чол.	110	107
Фонд заробітної плати, тис.грн.	80,5	79

Задача 47

На підставі наведених даних торговельного підприємства (таблиця 45), проаналізувати показники з праці: зміну показників поточного періоду у порівнянні зі звітним; темпи зміни показників; розрахуйте вплив чинників на зміну фонду оплати праці. Скласти узагальнюючу таблицю та зробіть висновки.

Таблиця 45 - Дані по торговельному підприємству

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Товарообіг, тис.грн	156,3	142,5
Середня чисельність робітників, чол.	40	36
- у т.ч. продавців, чол.	28	27
Продуктивність праці, - одного робітника, - одного продавця		
Фонд оплати праці, - сума, тис.грн. - % до обороту	8,3	7,2
Середня заробітна плата, грн. - одного робітника, - одного продавця		

Задача 48

За допомогою інтегрального методу визначити вплив середньооблікової чисельності і продуктивності праці на обсяг випущеної продукції (таблиця 46). Зробити висновки.

Таблиця 46 – Показники з праці підприємства

Показники	План	Факт
Сума випущеної продукції, тис. грн.	41200	38400
Середньооблікова чисельність, чол.	74	81

Задача 49

На основі даних, представлених в таблиці 47, необхідно підготувати висновок стосовно стану та руху чисельності персоналу підприємства. Вказати розмір збільшення обсягу продажу за рахунок зміни чисельності працюючих.

Таблиця 47 – Показники з праці підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Обсяг продажу, тис.грн.	24000	27000
Середня чисельність робітників	75	81
- у т. ч. продавців	61	69
Число прийнятих на роботу	8	6
Число звільнених за всіма причинами, всього	15	8
- у т.ч. число звільнених за причинами не пов'язаними з виробничою необхідністю	13	8

Задача 50

Використовуючи надану інформацію (таблиця 48), розрахувати: середню заробітну плату; продуктивність праці; вплив середньої заробітної плати, обсягу виробленої продукції і витрат на оплату праці та на зміну продуктивності праці.

Таблиця 48 – Показники з праці підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Обсяг виробленої продукції, тис.грн.	820	940
Середньооблікова чисельність, чол.	36	42
Витрати по заробітній платі, тис.грн.	18	17,5

Задача 51

Розрахувати коефіцієнти, що характеризують рух робочої сили: коефіцієнт обороту з прийому, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт плинності (таблиця 49). Зробити висновки.

Таблиця 49 – Показники руху персоналу на підприємстві

Середньооблікова чисельність	Прийнято в звітному році	Вибуло в звітному році		
		переведено на інші підприємства	звільнено за власним бажанням	звільнено за прогули
1430	141	24	14	2
1380	139	32	12	3

Задача 52

Визначити вплив середньооблікової чисельності працівників, кількості днів і середньоденної виробітки на зміну обсягу реалізації способом ланцюгових підстановок (таблиця 50).

Таблиця 50 – Показники з праці на підприємстві

Показники	План	Факт
Середньооблікова чисельність, чол.	14	16
Кількість робочих днів, дн.	360	342
Середньоденна вироблення, тис.грн./ дн.	186	174

**Семінар 11 «Аналіз продуктивності праці на підприємстві»
Семінар з виконанням практичних задач**

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Ціль аналізу продуктивності праці.

Характеристика показників продуктивності праці.

Методика аналізу виконання планових завдань та динаміки продуктивності праці.

Фактори, що впливають на продуктивність праці.

Характеристика основних факторних моделей впливу факторів на продуктивність праці

Характеристика етапів аналізу витрат на оплату праці.

Методика аналізу виконання кошторису та динаміки витрат на оплату праці.

Методика аналізу впливу факторів на розмір витрат на оплату праці.

Абсолютні та відносні показники аналізу оплати праці на підприємстві.

2. Практичні завдання.

Задача 53

На основі даних, які характеризують розмір фонду заробітної плати та середньооблікової чисельності промислово-виробничого персоналу підприємства (таблиця 51), визначити середню заробітну плату робітника, вплив чинників на зміну розміру фонду заробітної плати в порівнянні з минулим роком та планам (застосувати метод ланцюгових підстановок та засіб абсолютних різниць). Результати оформити таблицею та зробити висновки.

Таблиця 51 – Показники з праці на підприємстві

Показники	Минулий рік	Звітний рік (план)	Звітний рік (факт)
1. Фонд заробітної плати, тис.грн.	945	948	952
2. Середня чисельність персоналу, чол.	315	310	322

Задача 54

На основі даних, які характеризують випуск продукції та середньооблікову чисельність робітників промислового підприємства (таблиця 52), визначити середньорічну продуктивність праці за минулий рік та звітний за планом і фактично. Розрахувати вплив факторів на зміну продуктивності праці у порівнянні з минулим періодом та планом. Скласти узагальнюючу таблицю та зробити висновки

Таблиця 52 – Показники з праці на підприємстві

Показники	Минулий рік	Звітний рік (план)	Звітний рік (факт)
1. Товарна продукція, тис.грн.	12710	12900	11450
2. Середньооблікова чисельність персоналу, чол.	265	280	274

Задача 55

Розрахувати показники рентабельності праці, рентабельності трудових витрат, трудомісткості продукції, що випускається (таблиця 53). Визначити, на якому підприємстві робоча сила використовуються ефективніше.

Таблиця 53 – Показники діяльності підприємства

Підприємство	Прибуток, тис.грн.	Фонд оплати праці, тис.грн.	Вартість виробленої продукції, тис.грн.	Кількість працівників, чол.
1	84	484	3680	186
2	72	602	7420	204
3	94	504	4402	196

Задача 56

Визначити середню заробітну плату (таблиця 54). Способом ланцюгових підстановок визначити вплив факторів на зміну фонду заробітної плати в звітному році в порівнянні з минулим роком.

Таблиця 54 – Показники з праці на підприємстві

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Фонд оплати праці, грн.	102040,4	110880,4
Середньооблікова чисельність персоналу, чол.	12	14

Задача 57

Розрахувати середню заробітну плату (таблиця 55). Визначити способом ланцюгових підстановок вплив середньої заробітної плати, обсягу реалізації і витрат на оплату праці на зміну середньорічного виробітку.

Таблиця 55 – Показники з праці на підприємстві

Показники	План	Факт
Обсяг реалізації, тис.грн.	12800	14300
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	11	16
Витрати на оплату праці, тис.грн.	4400	4200

Задача 58

Проаналізувати вплив факторів на рівень середньогодинної продуктивності працівників (таблиця 56). Зробіть висновок.

Таблиця 56 – Показники з праці на підприємстві

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Обсяг виробництва продукції, тис.грн.	123600	148500
Середньооблікова чисельність персоналу	820	786
Питома вага виробничих робітників, %	84	79
Відпрацьовано днів	285	302
Тривалість робочого дня, годин	7,85	7,64

Задача 59

Використовуючи наведену інформацію (таблиця 57) розрахувати: середню заробітну плату; продуктивність праці; вплив середньої заробітної плати, обсягу виробленої продукції і витрат на оплату праці на зміну продуктивності праці.

Таблиця 57 – Показники з праці на підприємстві

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Обсяг реалізації, тис.грн.	820	940
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	36	42
Витрати на оплату праці, тис.грн.	180	175

Семінар 12 «Аналіз довгострокових активів підприємства» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічна сутність основних фондів та їх класифікація.

Цілі та задачі аналізу основних фондів.

Методика аналізу забезпеченості підприємства основними фондами: оцінка виконання планових завдань.

Методика аналізу динаміки основних фондів.

Методика аналізу руху основних засобів.

Показники для оцінки ефективності використання основних фондів: алгоритм розрахунку та їх характеристика.

Методика аналізу технічної оснащеності підприємства.

2. Практичні завдання.

Задача 60

На основі даних (таблиця 58), визначити виконання плану показників підприємства. Розрахувати показники фондівіддачі за планом та фактично. Визначити вплив чинників на зміну ефективності використання основних засобів. Скласти узагальнюючу таблицю та зробити висновки.

Таблиця 58 – Показники діяльності підприємства

Показники	Звітний період	
	план	факт
Товарообіг (тис.грн.)	25600	25950
Середньорічна вартість основних фондів (тис.грн.)	7870	8400

Задача 61

На основі даних (таблиця 59), визначити показники фондоозброєності у минулому році та у звітному за планом та фактично; показники динаміки; вплив чинників на зміну фондоозброєності у порівнянні з минулим роком та з планом. Скласти узагальнюючу таблицю та зробити висновки.

Таблиця 59 – Показники діяльності підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік	
		план	факт
Середня вартість основних засобів, тис.грн	6820	6790	6780
Середня чисельність робітників, чол.	141	136	132

Задача 62

На основі даних (таблиця 60), визначити показники фондівіддачі, фондоємності, фондоозброєності, рентабельності за минулий та звітний періоди. Вивчити динаміку перелічених показників. Розрахувати вплив фондоозброєності та продуктивності на зміну показника фондівіддачі. Зробити висновки.

Таблиця 60 – Показники діяльності підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Виручка від реалізації, тис.грн	11726	13088
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн	342,4	416,7
Середня чисельність робітників, чол.	55	61
Прибуток, тис. грн	173,7	222,4

Задача 63

На підставі наведених даних (таблиця 61), необхідно визначити показники ефективності використання основних засобів. Провести аналіз впливу факторів на зміну інтегрального показника. Скласти аналітичну таблицю та зробити висновки.

Таблиця 61 – Показники діяльності підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Виручка від реалізації, тис.грн	43450	46840
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн	1650	1820
Середня чисельність робітників, чол.	145	154
Прибуток, тис. грн	128	162

Задача 64

На підставі використання методу суми місць визначте підприємство, яке найбільш ефективно використовує основні фонди (таблиця 62).

Таблиця 62 – Показники використання основних фондів підприємств

Підприємство	Коефіцієнт зносу	Фондовіддача	Рентабельність основних фондів	Коефіцієнт оновлення	Фондоозброєність
АТ ВО «Шанс»	0,23	1,25	10,8	2,9	17,8
ПП «Тополя»	0,10	0,98	0,2	1,7	0,2
ТОВ «Левада»	0,15	2,2	3,6	5,0	11,0
АТ «Техноком»	0,53	3,4	4,9	0,1	29,7
АТ «Град»	0,41	1,9	5,7	1,1	8,9

Семінар 13 «Характеристика матеріальних ресурсів підприємства» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічна сутність матеріальних ресурсів та значення їх аналізу

Охарактеризуйте джерела інформації для аналізу матеріальних ресурсів.

Джерела покриття матеріальних ресурсів: зовнішні і внутрішні

Аналіз динаміки та виконання планових завдань

Охарактеризуйте ефективність використання матеріальних ресурсів підприємства

2. Практичні завдання.

Задача 65

На підставі наведених даних (таблиця 63), визначити залишки матеріалів на кінець року по кожній товарній групі та в цілому; вплив факторів на недотримання нормативу матеріалів на кінець періоду. Зробіть висновки.

Таблиця 63 – Показники руху матеріалів на підприємстві, тис. тон

Матеріали	ЗП		Н		П		В	
	Залишок матеріалів на початок року		Надходження матеріалів		Переробка матеріалів		Вибуття матеріалів	
	норм	факт	план	факт	план	факт	план	факт
А	230	200	8190	8154	8253	8075	2	3
Б	30	29	955	703	960	704	-	-
В	138	139	1930	1759	1915	1775	10	5

Задача 66

На підставі наведених даних (таблиця 64), розрахувати коефіцієнти оборотності товарних ресурсів (в днях, кількості обертів); розмір вилучення (або залучення) додаткового обсягу коштів через зміну швидкості реалізації товарів. Розрахувати вплив факторів на зміну оборотності товарів. Зробити висновки.

Таблиця 64 – Показники діяльності підприємства

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Виручка від реалізації товарів, тис. грн	4980,7	5604,5
Середній розмір товарних ресурсів, тис. грн	1009,0	4600,0

Задача 67

Розрахувати оборотність матеріальних запасів у днях та кількості обертів за рік, якщо матеріальні запаси склали на:

01.01 – 180 тис. грн.

01.04 – 220 тис. грн.

01.07 – 280 тис. грн.

01.10 – 260 тис. грн.

01.01- 190 тис. грн.

Фактичний обсяг переробки матеріалів за рік склав 1450 тис. грн.

Задача 68

Зробити аналіз оборотності матеріальних запасів за звітний період на підставі таких даних:

Матеріальні запаси

- на 01.01 - 1650 тис. грн.

- на 01.04 - 1520 тис. грн.

- на 01.07 - 1750 тис. грн.

- на 01.10 - 1670 тис. грн.

- на 01.01 - 1690 тис. грн.

Норматив оборотності матеріальних запасів у звітному періоді – 84 дня. Фактична оборотність за минулий період – 82 дня. Фактичний обсяг виробництва за звітний період – 7840 тис. грн. Зробіть висновки.

Задача 69

Запаси матеріальних запасів на підприємстві склали: на 01.01 - 220 тис. грн.; на 01.02 - 180 тис. грн. Зробити розрахунок середніх матеріальних запасів у сумі та днях, якщо план виробництва за 1 квартал прийнято в обсязі 440 тис. грн.

Задача 70

На підставі наведених даних (таблиця 65), розрахувати час обертання товарів по групам та в цілому; виміряти вплив факторів на зміну часу обертання товарів. Зробити висновки.

Таблиця 65 – Показники діяльності підприємства

Групи товарів	Денна виручка від реалізації		Середні товарні запаси	
	план	факт	план	факт
Продовольчі товари	18,5	16,4	256,4	278,2
Непродовольчі товари	22,6	27,8	684,4	576,8
Всього	41,1	44,2	940,8	855

Задача 71

Проаналізуйте оборотність запасів (в днях та кількості обертів), якщо план випуску товарної продукції в 1 кварталі було перевиконано на 4,8 %, що складає 9000 тис. грн., а динаміка запасів представлена в таблиці 66. Зробіть висновки.

Таблиця 66 – Показники динаміки запасів підприємства, тис. грн

Звітні дати	План	Факт
01.01	60	61
01.02	62	62,5
01.03	63	64,4
01.04	65	67

Семінар 14 «Зміст аналізу матеріальних ресурсів на підприємстві» Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Аналіз якості матеріалів.

Характеристика плану постачання матеріалів.

Види запасів, методика їх розрахунку.

Причини втрати матеріальних запасів на підприємстві.

Характеристика ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві

Методика розрахунку показників ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

2. Практичні завдання.

Задача 72

На підставі даних наведених в таблиці 67, визначити залишок товарних запасів на кінець року; розрахувати вплив факторів на його зміну. Зробити висновки.

Таблиця 67 – Показники руху товарних запасів підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Залишки товарних запасів на початок року	750	748
Придбано товарів	3540	3260
Реалізовано товарів	4000	3940

Задача 73

На підставі даних наведених в таблиці 68, визначити структуру товарних запасів, абсолютне відхилення, темп зростання, темп приросту. Зробити висновки.

Таблиця 68 – Показники обсягу товарних запасів підприємства, тис. грн

Товарні групи	Базисний період	Звітний період
А	12,45	10,48
Б	2,50	5,16
В	24,17	18,21
Г	18,16	21,45

Задача 74

На підставі даних наведених в таблиці 69, визначити час обігу товарних запасів, вплив факторів на його зміну; суму вивільнення або залучення оборотних коштів. Зробити висновки.

Таблиця 69 – Показники товарних запасів підприємства

Показники	Базисний період	Звітний період
Товарооборот за рік, тис. грн.	1250	1380
Середньорічні товарні запаси, тис. грн.	118	104

Задача 75

На підставі даних наведених в таблиці 70, визначити середню величину товарних запасів; час обігу товарних запасів і вплив факторів на його зміну. Зробити висновки.

Таблиця 70 – Показники зміни товарних запасів підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Товарооборот одноденний, тис. грн.	24	35
Товарні запаси, тис. грн.		
1.01.	57	60
1.02.	68	45
1.03.	49	51
1.04.	50	58

Задача 76

На підставі даних наведених в таблиці 71, визначити середню величину товарних запасів; швидкість обігу товарних запасів; вплив факторів на зміну швидкості обігу товарних запасів. Зробити висновки.

Таблиця 71 – Показники руху товарних запасів підприємства, тис. грн

Показники	План	Факт
Товарні запаси на початок періоду	97	154
Товарні запаси на кінець періоду	103	172
Товарооборот за квартал	1100	970

Задача 77

На підставі даних наведених в таблиці 72, виміряти вплив факторів на зміну часу обертання товарних запасів; визначити суму додаткового залучення або вивільнення оборотних коштів. Зробити висновки.

Таблиця 72 – Показники товарних запасів підприємства, тис. грн

Групи товарів	Одноденний товарооборот		Середні товарні запаси	
	План	Факт	План	Факт
А	5,6	4,8	140,0	204,6
Б	7,8	8,6	212,0	270,6

Семінар 15 «Сутність та характеристика собівартості продукції підприємства»

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Економічна сутність собівартості, пов'язаної з виробництвом та реалізацією продукції.

Перелік статей калькуляції собівартості.

Значення та об'єкт аналізу собівартості на підприємстві.

Аналіз собівартості по елементам витрат.

Аналіз собівартості по статтям калькуляції.

Фактори і резерви зниження собівартості продукції (робіт, послуг)

2. Практичні завдання.

Задача 78

Визначити планову суму собівартості (таблиця 73), вплив факторів на зміну загального рівня собівартості підприємства, з урахуванням наступних умов: обсяг виробництва та реалізації продукції за планом – 1956 тис. грн.; обсяг виробництва та реалізації продукції за фактом – 2015 тис. грн. Зробіть висновок.

Таблиця 73 – Показники собівартості продукції, тис. грн

Статті собівартості	Плановий рівень, %	Сума собівартості фактична, тис. грн.
Витрати на оплату праці та обов'язкові відрахування	3,8	420
Матеріальні витрати	6,4	750
Витрати на амортизацію основних засобів	0,8	12
Інші витрати	2,4	68
ВСЬОГО	13,4	1250

Задача 79

Визначити абсолютне і відносне зміну собівартості виробництва в плановому році в результаті зміни витрат на основні матеріали на основі нижче наведених даних:

- зміна витрати основних матеріалів (зниження) - 4%;
- зміна цін на основні матеріали (зростання) -17%;
- питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції - 55%;
- собівартість поточного року - 9950 тис.грн.

Задача 80

Визначити планову собівартість продукції і розмір зниження витрат за рахунок збільшення обсягу виробництва, якщо на підприємстві в звітному періоді обсяг випуску продукції склав - 2000 од. Витрати на її випуск - 4 млн. грн. Умовно-постійні витрати склали 2,2 млн. грн. У плановому періоді передбачається збільшити випуск продукції на 20%.

Задача 81

Визначити абсолютну і відносну зміни собівартості продукції за рахунок зростання продуктивності праці на основі даних: собівартість товарної продукції базового періоду склала 1856 тис. грн.; приріст продуктивності праці в плановому році - 4%; приріст заробітної плати в плановому році - 3%; питома вага заробітної плати в собівартості продукції - 24%.

Задача 82

За звітними даними встановлена економія матеріалів за рахунок зниження норм споживання на 8%, зниження цін на 3%. Собівартість товарної продукції по звітному році склала 120,6 млн. грн., витрати на сировину і матеріали - 80,8 млн. грн. Визначити величину зміни собівартості продукції за рахунок реалізації в плановому періоді організаційно-технічних заходів.

Задача 83

Визначити абсолютне і відносне зниження собівартості продукції, якщо базова собівартість річного випуску складе - 12944 тис. грн., частка умовно-постійних витрат в собівартості - 10%. Обсяг виробництва планується збільшити на 15%, при цьому умовно-постійні витрати зростуть на 5%.

Задача 84

Поточні витрати в базовому періоді склали 680,5 млн. грн. У звітному періоді передбачається підвищити продуктивність праці на 7%, заробітну плату на 4%. Обсяг виробництва виросте на 10% при незмінній величині постійних витрат. Питома вага оплати праці в поточних витратах - 23%, а постійних витрат - 20%. Визначити відсоток зниження поточних витрат і отриману економію під впливом зазначених факторів.

Задача 85

У звітному році підприємство мало собівартість товарної продукції - 450,2 млн. грн. і витрати на 1 грн. товарної продукції - 0,89 грн. Планується збільшити обсяг виробництва на 8% і знизити витрати на 1 грн. товарної продукції на 0,04 грн. Визначити собівартість товарної продукції планового року.

Семінар 16 «Аналіз витрат на виробництво, та реалізацію продукції за окремими видами»

Семінар з виконанням практичних задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Охарактеризувати сутність аналізу прямих та непрямих витрат.

Характеристика показників явних та неявних витрат.

Методика аналізу постійних та змінних витрат.

Характеристика залежності загальної суми витрат від обсягу виробництва

Характеристика узагальнюючого показника витрат на гривню обсягу діяльності підприємства.

Інформаційна база аналізу витрат на підприємстві.

Методика аналізу економії та перевитрат на підприємстві.

Абсолютні та відносні показники аналізу витрат на підприємстві.

2. Практичні завдання.

Задача 86

На підставі наведених даних (таблиця 74) визначити:

- показники, які характеризують виконання кошторису витрат та їх динаміку;
- вплив факторів на відхилення суми витрат від кошторису;
- зробити висновки.

Таблиця 74 – Показники собівартості продукції, тис. грн

Показники	Минулий рік	Звітний рік	
		план	факт
1. Сума витрат, всього	14939	15786	16766
у т.ч. умовно-постійні		4276	4528
2. Виручка від реалізації		124300	130880

Задача 87

На підставі наведених даних (таблиця 75) визначити:

- рівень витрат;
- суму абсолютної та відносної економії (перевитрат) витрат, пов'язаних з реалізацією;
- розрахувати вплив чинників на зміну суми витрат;
- зробити висновки.

Таблиця 75 – Показники витрат підприємства, тис. грн

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Виручка від реалізації	22500	28000
Витрати на перевезення	450	532
Витрати на оплату праці	1575	2100
Витрати на оренду	675	700
Витрати на рекламу	225	336
Інші	900	1008

Задача 88

Розрахувати фактичний рівень матеріальних витрат та відносне відхилення від плану, якщо витрати підприємства склали: у звітному періоді – 444 тис. грн. при плановому рівні 22,4 %; обсяг виробництва підприємства згідно бізнес-плану було визначено у сумі 1900 тис. грн., фактично склав – 1950 тис. грн. Розрахувати вплив чинників на обсяг витрат. Зробити висновки.

Задача 89

Визначити структуру витрат підприємства, темп їх зміни, як по окремих статтях, так і в цілому (таблиця 76). Зробити висновок.

Таблиця 76 – Показники витрат підприємства, тис. грн

Статті витрат	Сума витрат, тис. грн.	
	План	Факт
Витрати на оплату праці	1200	1345
Транспортні витрати	25	12
Знос основних засобів	75	84
Витрати на відрядження	8	19
Відрахування в бюджетні та позабюджетні фонди	30	24

Задача 90

Розрахувати рівень витрат, як по окремих статтях, так і в цілому по підприємству (таблиця 77). Визначити вплив факторів на зміну загального рівня витрат підприємства. Зробити висновок.

Таблиця 77 – Показники витрат підприємства, тис. грн

Товарні групи	Роздрібна реалізація, тис. грн.		Сума витрат, тис. грн.	
	План	Факт	План	Факт
А	12100	11200	650	680
Б	2500	2760	320	300

Задача 91

У звітному році витрати на виробництво товарної продукції склали 450,2 млн. грн., що визначає витрати на 1 грн. товарної продукції 0,89 грн. У плановому році витрати на 1 грн. товарної продукції в установленому розмірі складуть 0,85 грн. Обсяг виробництва продукції буде збільшено на 8%. Визначити витрати на виробництво товарної продукції планового року.

Задача 92

За звітний період обсяг виробництва цеху збільшився на 20%, а сукупні витрати зросли з 400 тис. грн. до 460 тис. грн. Розділити загальні витрати звітного періоду на змінні і постійні на основі їх динаміки. Обчислити планові витрати, якщо обсяг виробництва в плановому періоді зросте на 10%.

Задача 93

Обсяг товарної продукції в минулому році склав 6400 тис. грн., а витрати на 1 грн. товарної продукції - 0,9 грн. Умовно-постійні витрати в минулому році - 1500 грн. За планом обсяг виробництва збільшився на 10%. Умовно-постійні витрати збільшилися на 4%. За рахунок впровадження нової техніки буде зекономлено 72 тис. грн. Визначити обсяг товарної продукції за планом, суму питома-постійних витрат в плановому році, витрати на виробництво товарної продукції за планом, планові витрати на 1 грн. товарної продукції.

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Семінар 1 «Предмет, об'єкт та задачі економічного аналізу» Семінар розгорнута бесіда

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Роль економічного аналізу в формуванні конкурентного потенціалу підприємства

Елементи методик економічного аналізу та підхід до їх моделювання.

3. Виконати тестові завдання

1. Термін «аналіз» означає

- A. поділ цілого на складові частини
- B. розчленування складного
- C. дослідження, вивчення
- D. усе вищеперераховане

2. Пізнання складових частин, як елементів складного, цілого

- A. напрям аналізу
- B. функція аналізу
- C. ціль аналізу
- D. принцип аналізу

3. З'єднання раніше розчленованих елементів досліджуваного об'єкта

- A. аналіз
- B. синтез
- C. інтеграція
- D. пізнання

4. Розвиток економічного аналізу спричиняється необхідністю

- A. періодичної оцінки стану господарських процесів
- B. оцінки загальних результатів
- C. оцінки нових напрямків роботи
- D. усе вищеперераховане

5. Перед економічним аналізом поставлені завдання

- A. оцінка діяльності підприємства, його виробничих та інших підрозділів
- B. оцінка окремих явищ і показників діяльності підприємства
- C. пошук і визначення величини внутрішньогосподарських резервів
- D. усе вищеперераховане

6. Глибоке і комплексне дослідження всіх сторін діяльності підприємств з використанням відповідних джерел інформації; визначення, вивчення і вимір факторів, причин та резервів; оцінка роботи; узагальнення результатів аналізу

- A. суть економічного аналізу
- B. завдання економічного аналізу
- C. функції економічного аналізу
- D. зміст економічного аналізу

7. Господарська діяльність

- A. досить складний об'єкт управління, який вивчається багатьма науками
- B. характеризується системою показників, які є результатом дії причинно-наслідкових зв'язків і взаємовідношень
- C. потребує економічного аналізу
- D. усе вищеперераховане

8. Причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ і процесів

- A. алгоритм економічного аналізу
- B. аналіз господарської діяльності підприємства
- C. предмет економічного аналізу
- D. об'єкт економічного аналізу

9. Об'єкти економічного аналізу

- A. окремі економічні явища
- B. процеси, проблеми
- C. питання, показники
- D. усе вищеперераховане

10. Виробництво і реалізація продукції, її собівартість, використання матеріальних і фінансових ресурсів, фінансові результати виробництва, фінансовий стан підприємства

- A. об'єкт економічного аналізу
- B. предмет економічного аналізу
- C. напрями економічного аналізу
- D. аналіз господарської діяльності підприємства

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія – 2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. Москва: Инфа, 2013. 654 с.
14. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.
15. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
16. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

17. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 2 «Сутність та види методів економічного аналізу» Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання
Модель балансового взаємозв'язку в економічному аналізі.
Сучасні програмні продукти економічного аналізу підприємства

3. Виконати тестові завдання

1. Спосіб підходу до вивчення реальної дійсності, спосіб дослідження явищ природи і суспільства

- A. метод
- B. моніторинг
- C. практика застосування
- D. пізнання

2. Метод

- A. шлях дослідження, теорія, навчання
- B. спосіб підходу до вивчення реальної дійсності
- C. відповідає на запитання - як вивчаємо, якими способами і прийомами
- D. усе вищеперераховане

3. Спосіб, який полягає в тому, що дослідження ведеться від часткового до загального, від вивчення приватних факторів до узагальнень, від причин до результатів

- A. діалектика

- B. аналіз
- C. індукція
- D. дедукція

4. Спосіб дослідження від загальних факторів до приватних, від результатів до причин

- A. діалектика
- B. аналіз
- C. дедукція
- D. індукція

5. Метод необхідний для виявлення найбільш істотного і головного в досліджуваному об'єкті

- A. систематизація
- B. діалектика
- C. деталізація
- D. ранжування

6. Метод, який дозволяє побудувати приблизну модель досліджуваного об'єкта, визначити його головні компоненти, функції, співпорядкованість елементів, розкрити логіко-методологічну схему аналізу

- A. деталізація
- B. діалектика
- C. систематизація
- D. ранжування

7. Комплексне системне вивчення, вимір і узагальнення впливу факторів на результати діяльності підприємства, виявлення і мобілізація резервів з метою підвищення ефективності виробництва

- A. метод економічного аналізу
- B. метод систематизації
- C. метод деталізації
- D. метод домінування

8. Лінійно-математичне програмування, кореляція, теорія графів, теорія ігор

- A. економіко-математичні методи аналізу
- B. економіко-логічні методи аналізу
- C. евристичні методи аналізу
- D. психологічні методи аналізу

9. Метод мозкової атаки, метод контрольних питань, метод морфологічного аналізу

- A. експертні методи аналізу
- B. психологічні методи аналізу
- C. економічно-логічні
- D. евристичні методи аналізу

10. Аналітичний засіб розчленування складних явищ на більш прості, розкладання підсумкових показників на складові

- A. метод економічного аналізу
- B. метод деталізації
- C. метод систематизації
- D. метод домінування

11. Аналітичний спосіб який дозволяє виявити взаємозв'язок економічних явищ, їх розвиток і ступінь досягнутої ефективності в використанні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів

- A. метод систематизації
- B. метод домінування
- C. метод порівняння
- D. метод економічного аналізу

12. У практиці економічного аналізу використовують різні види порівнянь

- A. фактичних показників з плановими; фактичних показників з затвердженими нормами, нормативними даними
- B. фактичних показників з даними минулих років; з найвищими і середніми показниками в галузі, об'єднанню, регіоні
- C. з показниками підприємств інших країн; різних варіантів управлінських рішень з ціллю вибору найбільш оптимального з них
- D. усе вищеперераховане

13. Величини, які встановлюються шляхом порівняння з будь-якими іншими величинами

- A. абсолютні величини
- B. структурні величини
- C. середні величини
- D. відносні величини

14. Абстрактні величини, за допомогою яких досягається узагальнення відповідних сукупностей типових, однорідних явищ, процесів, показників

- A. відносні величини
- B. абсолютні величини
- C. середні величини
- D. структурні величини

15. Виділення із сукупності досліджуваних явищ якісно однорідних типів, груп за істотними ознаками

- A. деталізація
- B. систематизація
- C. групування
- D. структуризація

16. Сутність методу полягає в простому сумуванні фактичних значень різних показників підприємств чи їх підрозділів

- A. метод сум
- B. методи суми місць
- C. метод відстані
- D. метод еталонів

17. Метод припускає попереднє ранжирування об'єктів по окремим показникам, тобто упорядкування показника по його значенню

- A. методи суми місць
- B. метод сум
- C. метод відстані
- D. метод еталонів

18. Метод, який передбачає урахування близькості об'єктів по співставленим показникам до об'єкту – еталону

- A. методи суми місць
- B. метод сум
- C. метод еталонів
- D. метод відстані

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.

3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 3 «Факторний аналіз» Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання
Способи оптимізації показників.

Стастичні методи факторного аналізу економічних показників підприємства

3. Виконати тестові завдання

1. Методика комплексного і системного вивчення і виміру впливу факторів на величину результативних показників

- A. факторний прогноз
- B. факторний аналіз
- C. кореляційний аналіз
- D. метод екстрополяції

2. Адитивна детермінована модель

- A. $A = x * y * z$
- B. $A = x/y$
- C. $A = x + y - z$
- D. $A = x + y/z$

3. Мультипликативна детермінована модель

- A. $A = x + y - z$
- B. $A = x/y$
- C. $A = x * y * z$
- D. $A = x + y/z$

4. Комбінована детермінована модель

- A. $A = x * y * z$
- B. $A = x + y - z$
- C. $A = x/y$
- D. $A = x + y/z$

5. В економічних розрахунках спосіб використовується в тому разі коли між результативним показником і факторами які впливають на його

зміну існує детермінований зв'язок у вигляді адитивної, мультиплікативної чи кратної моделі

- A. абсолютні різниці
- B. відносні різниці
- C. ланцюгові підстановки
- D. індексний

6. Найефективніший спосіб, який застосовується в мультиплікативних і мультиплікативно-адитивних моделях

- A. абсолютні різниці
- B. ланцюгові підстановки
- C. відносні різниці
- D. індексний

7. Спосіб, який застосовується для вивчення у динаміці економічних явищ, які формуються під впливом кількох факторів, кожен з яких схильний до змін у динаміці

- A. абсолютні різниці
- B. індексний
- C. ланцюгові підстановки
- D. відносні різниці

8. Спосіб застосовується для виміру впливу факторів в мультиплікативних, кратних і комбінованих моделях

- A. абсолютні різниці
- B. ланцюгові підстановки
- C. відносні різниці
- D. інтегральний

9. Запаси ресурсів, які необхідні для безперебійної роботи підприємства; можливості підвищення ефективності господарської діяльності

- A. запас
- B. ресурси
- C. потенціал
- D. резерв

10. Застосовується для підрахунку резервів екстенсивного характеру, коли відома величина додаткового чи залучення величини безумовних втрат ресурсів

- A. засіб порівняння
- B. засіб прямого рахунку
- C. засіб детермінованого факторного аналізу
- D. засіб абсолютних різниць

11. Застосовується для підрахунку величини резервів інтенсивного характеру, коли втрати ресурсів або можлива їх економія визначається в порівнянні з плановими нормами, або з мінімальними витратами на одиницю продукції

- A. засіб прямого рахунку
- B. засіб детермінованого факторного аналізу
- C. засіб порівняння
- D. засіб абсолютних різниць

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
11. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. Москва: Инфа, 2013. 654 с.
12. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.

13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 4 «Види аналізу та його інформаційне забезпечення» Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання
Суть та характеристика експертних методів.
Узгодженість думок експертів при застосуванні експертних методів
3. Виконати тестові завдання

1. Аналіз, який враховує специфіку окремих галузей економіки

- A. господарський
- B. зовнішній
- C. галузевий
- D. міжгалузевий

2. Аналіз, який проводиться до здійснення господарської діяльності

- A. внутрішній
- B. оперативний
- C. попередній
- D. поточний

3. Аналіз, який проводиться після здійснення господарської діяльності

- A. ретроспективний
- B. перспективний
- C. поточний
- D. оперативний

4. Аналіз, який стосується усіх сторін діяльності суб'єкта господарювання

- A. зовнішній
- B. суцільний
- C. внутрішній
- D. комплексний

5. Аналіз, який розглядає окремі напрямки діяльності

- A. внутрішній
- B. галузевий
- C. тематичний
- D. вибірковий

6. Сукупність даних о процесах, які відбуваються в господарчій діяльності підприємств

- A. аналітичне забезпечення
- B. методичне забезпечення
- C. внутрішнє забезпечення
- D. інформаційне забезпечення

7. Для забезпечення своєчасності, повноти та вірності результатів економічного аналізу інформація, на базі якої проводиться аналіз повинна містити дані

- A. для прийняття обґрунтованих управлінських рішень
- B. для оцінки динаміки і перспектив зміни прибутку підприємства
- C. для оцінки наявних у підприємства ресурсів, змінах, які відбуваються та ефективності їх використання
- D. усе вищеперераховане

8. Нормативно-довідкова інформація

- A. закони України, укази
- B. інструкції, положення

- C. розпорядження
- D. усе вищеперераховане

9. Фактографічна інформація

- A. обліково-економічна
- B. статистична
- C. фінансова
- D. усе вищеперераховане

10. Інформаційне забезпечення економічного аналізу можна класифікувати по групам

- A. нормативно-довідкова інформація та фактографічна інформація
- B. стратегічна інформація та тактична інформація
- C. виробнича інформація та фінансова інформація
- D. внутрішня інформація та зовнішня інформація

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія – 2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.

12. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.

13. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАКТИКА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА

Семінар 5 «Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства»

Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання
Контроль за реалізацією фінансової політики підприємства.
Резерви покращення фінансового стану підприємства

3. Виконати тестові завдання

1. Фінансовий стан характеризується

- A. забезпеченістю, доцільним розміщенням та ефективним використанням фінансових ресурсів
- B. фінансовими взаєминами з іншими юридичними і фізичними особами
- C. платоспроможністю і фінансовою стійкістю
- D. усе вищеперераховане

2. Своєчасне виявлення й усунення недоліків у фінансовій діяльності і вироблення заходів щодо поліпшення (стабілізації) фінансового стану підприємства і його платоспроможності

- A. завдання оптимізації фінансового стану
- B. планування фінансових ресурсів
- C. ціль аналізу фінансового стану
- D. ціль формування фінансових ресурсів

3. Задачі аналізу фінансового стану

- A. оперативне виявлення й усунення недоліків у фінансово-господарській діяльності, і пошук резервів поліпшення фінансового стану підприємства і його платоспроможності
- B. прогнозування можливих фінансових результатів, економічної рентабельності виходячи з реальних умов господарської діяльності

- C. розробка конкретних заходів, спрямованих на більш ефективне використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства
- D. усе вищеперераховане

4. Більшість методик аналізу фінансового стану ґрунтується на розрахунку основних груп показників

- A. фінансової стійкості; платоспроможності
- B. ділової активності
- C. кредитоспроможності
- D. усе вищеперераховане

5. Надійно гарантована платоспроможність, незалежність від випадків ринкової кон'юнктури і поводження партнерів

- A. ділова активність підприємства
- B. фінансова стійкість підприємства
- C. кредитоспроможність підприємства
- D. платоспроможність підприємства

6. Показники фінансової стійкості ділять на групи

- A. показники, що визначають стан фінансових ресурсів; показники, що визначають стан виробничих ресурсів
- B. показники, що визначають стан оборотних коштів; показники, що визначають стан основних засобів
- C. показники, що визначають стратегічний стан оборотних коштів; показники, що визначають стратегічний стан основних засобів
- D. показники, що визначають рівень ефективності використання фінансових ресурсів та активів підприємства

7. Стан оборотних коштів відбивається в показниках

- A. забезпеченість матеріальних запасів власними оборотними коштами; коефіцієнт маневреності власних засобів
- B. коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності
- C. коефіцієнт рентабельності, коефіцієнт постійності активів
- D. коефіцієнт витратовіддачі, коефіцієнт обертальності

8. Стан основних засобів вимірюється

- A. індексом постійного активу
- B. коефіцієнтом довгострокового залучення позикових засобів
- C. коефіцієнтом нагромадження зносу і коефіцієнтом реальної вартості майна
- D. усе вищеперераховане

9. Готовність підприємства погасити борги у випадку пред'явлення вимог про платежі з боку всіх кредиторів підприємства і здатність одночасно здійснювати безперебійний процес виробництва і реалізації продукції

- A. кредитоспроможність
- B. ділова активність
- C. ліквідність
- D. платоспроможність

10. Мобільні платіжні засоби, який можна розплатитися з кредиторами - при настанні терміну чи платежу за достроковою вимогою - без зволікання

- A. швидколіквідні активи
- B. грошові кошти
- C. короткострокові зобов'язання
- D. ліквідні активи

11. Короткострокові (поточні) зобов'язання

- A. сума короткострокових кредитів банків, інших короткострокових позик і кредиторської заборгованості, що поєднує заборгованість по розрахунках з постачальниками, підрядчиками і покупцями
- B. заборгованість перед дочірніми і залежними суспільствами
- C. векселя до сплати; заборгованість по оплаті праці, по соціальному страхуванню, по податках і іншим поточним зобов'язанням
- D. усе вищеперераховане

12. Відношення ліквідних активів до суми короткострокової заборгованості

- A. показник, що характеризує рівень ліквідності
- B. показник, що характеризує рівень платоспроможності
- C. показник, що характеризує рівень фінансової стійкості
- D. показник, що характеризує рівень ділової активності

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.

4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.
16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 6 «Аналіз ліквідності підприємства»

Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання
Аналіз фінансових ризиків на підприємстві
Управління зниженням ризиків в фінансовій діяльності.
3. Виконати тестові завдання

1. Час, необхідний для перетворення активів підприємства в кошти

- A. платоспроможність
- B. ліквідність
- C. обертальність
- D. окупність

2. Ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у готівку відповідає терміну погашення платіжних зобов'язань

- A. ліквідність балансу
- B. платоспроможність
- C. обертальність
- D. окупність

3. Готівка і короткострокові (поточні) фінансові інвестиції

- A. швидко реалізовані активи
- B. повільно реалізовані активи
- C. абсолютно ліквідні активи
- D. активи, які трудно реалізувати

4. Готова продукція, товари і дебіторська заборгованість

- A. абсолютно ліквідні активи
- B. повільно реалізовані активи
- C. активи, які трудно реалізувати
- D. швидко реалізовані активи

5. Виробничі запаси і незавершене виробництво

- A. швидко реалізовані активи

- B. абсолютно ліквідні активи
- C. повільно реалізовані активи
- D. активи, які трудно реалізувати

6. Основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення (інвестиції), незавершене будівництво, довгострокова дебіторська заборгованість

- A. активи, які трудно реалізувати
- B. повільно реалізовані активи
- C. швидко реалізовані активи
- D. абсолютно ліквідні активи

7. Кредиторська заборгованість і кредити банку, терміни повернення яких наступили

- A. власний (акціонерний) капітал
- B. найбільш термінові зобов'язання
- C. середньострокові зобов'язання
- D. довгострокові кредити банку і позики

8. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо

- A. $A1 < П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$
- B. $A1 > П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$
- C. $A1 < П1$; $A2 < П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$
- D. $A1 > П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 > П4$

9. Для оцінки платоспроможності в короткостроковій перспективі розраховують наступні показники

- A. коефіцієнт абсолютної ліквідності
- B. проміжний коефіцієнт покриття /коефіцієнт швидкої ліквідності
- C. загальний коефіцієнт покриття /коефіцієнт поточної ліквідності
- D. усе вищеперераховане

10. Показник, який показує, яка частина короткострокових позикових зобов'язань може бути при необхідності погашена негайно

- A. коефіцієнт швидкої ліквідності
- B. коефіцієнт поточної ліквідності
- C. коефіцієнт загальної ліквідності
- D. коефіцієнт абсолютної ліквідності

11. Показник, який розраховується як відношення коштів, що формують фінансові інвестиції і дебіторську заборгованість до короткострокових зобов'язань

- A. коефіцієнт швидкої ліквідності
- B. коефіцієнт абсолютної ліквідності

- C. коефіцієнт поточної ліквідності
- D. коефіцієнт загальної ліквідності

12. Показник, який характеризує загальну оцінку ліквідності активів, показуючи, скільки гривень поточних активів підприємства приходить на одну гривню поточних зобов'язань

- A. коефіцієнт абсолютної ліквідності
- B. коефіцієнт поточної ліквідності
- C. коефіцієнт швидкої ліквідності
- D. коефіцієнт загальної ліквідності

13. Результат безлічі окремих рішень на основі вмiлого перелiченого керування всiєю сукупнiстю виробничих i господарських факторiв

- A. платоспроможнiсть
- B. лiквiднiсть
- C. дiлова активнiсть
- D. конкурентоспроможнiсть

14. Широта ринкiв збуту продукцiї, включаючи наявнiсть постачань на експорт; репутацiя пiдприємства; вiдповiднiсть плану основним показникам господарської дiяльностi пiдприємства; забезпечення заданих темпiв росту; рiвень ефективностi використання капiталу; стiйкiсть економiчного росту

- A. основнi умови дiлової активностi
- B. основнi критерiї дiлової активностi
- C. основнi елементи дiлової активностi
- D. основнi ознаки дiлової активностi

15. Показник, який вiдбиває швидкiсть обороту всього капiталу пiдприємства

- A. коефіцієнт загальної оборотності капіталу
- B. коефіцієнт оборотності мобільних засобів
- C. коефіцієнт оборотності готової продукції
- D. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості

16. Показник, який характеризує кратність перевищення виторгу від реалізації над середньою дебіторською заборгованістю

- A. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
- B. частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі поточних активів
- C. коефіцієнт оборотності мобільних засобів
- D. середній термін обороту дебіторської заборгованості

17. Показник, який показує чи розширення зниження комерційного кредиту, наданого підприємству

- A. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
- B. коефіцієнт оборотності мобільних засобів
- C. коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
- D. середній термін обороту кредиторської заборгованості

18. Показник, який відбиває середній термін повернення комерційного кредиту підприємством

- A. коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
- B. середній термін обороту кредиторської заборгованості
- C. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
- D. коефіцієнт оборотності мобільних засобів

19. Показник, який характеризує структуру поточних активів

- A. коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
- B. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
- C. коефіцієнт оборотності власного капіталу
- D. частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі поточних активів

20. Показник, який свідчить про “якість” поточних активів

- A. частка сумнівної кредиторської заборгованості
- B. частка сумнівної дебіторської заборгованості
- C. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
- D. середній термін обороту кредиторської заборгованості

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.

6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 7 «Аналіз прибутку та рентабельності підприємств» Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання
Аналіз розподілу прибутку на підприємстві
Аналіз податкової політики підприємства.

3. Виконати тестові завдання

1. Якісний показник ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства і певна форма додаткового продукту в умовах товарно-грошових відносин

- A. конкурентоспроможність
- B. прибуток
- C. прибутковість
- D. рентабельність

2. Відповідно до П(С)БО №3 прибуток визнається як

- A. винагорода власникам капіталу
- B. індикатор успішності господарської діяльності
- C. сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати
- D. джерело самофінансування

3. Функції прибутку

- A. очікуваний прибуток є найважливішим якісним показником ефективності господарської-фінансової діяльності підприємства; частина одержаного прибутку виступає джерелом самофінансування; частина прибутку використовується як винагорода власникам капіталу
- B. очікуваний прибуток є основою ухвалення інвестиційних рішень; одержаний прибуток виступає індикатором успішності господарської діяльності; частина одержаного прибутку виступає джерелом самофінансування; прибуток є певною формою додаткового продукту в умовах товарно-грошових відносин
- C. очікуваний прибуток є основою ухвалення інвестиційних рішень; одержаний прибуток виступає індикатором успішності господарської діяльності; частина одержаного прибутку виступає джерелом самофінансування; частина прибутку використовується як винагорода власникам капіталу
- D. прибуток це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати; одержаний прибуток виступає індикатором успішності господарської діяльності; частина одержаного прибутку виступає

джерелом самофінансування; частина прибутку використовується як винагорода власникам капіталу

4. Забезпечення процесу управління своєчасною і якісною аналітичною інформацією про доходи і витрати, прибутки і рентабельності для вироблення і ухвалення грамотного, обґрунтованого аналітичними розрахунками рішення

- A. ціль внутрішнього аналізу фінансового стану підприємства
- B. ціль економічного аналізу господарської діяльності підприємства
- C. ціль внутрішнього аналізу фінансових результатів
- D. ціль зовнішнього та внутрішнього аналізу фінансових результатів

5. Оцінка рентабельності роботи підприємства його життєздатності і ефективності використання капіталу що проводиться банками, фондовими біржами, аудиторськими фірмами

- A. ціль внутрішнього аналізу фінансового стану підприємства
- B. ціль економічного аналізу господарської діяльності підприємства
- C. ціль зовнішнього аналізу фінансових результатів
- D. ціль зовнішнього та внутрішнього аналізу фінансових результатів

6. Завдання зовнішнього аналізу фінансових результатів

- A. розробити заходи щодо залучення резервів зростання високих фінансових результатів і ефективності використання всіх видів засобів підприємства в перспективі; вивчити напрями використання прибутку і оцінити чи забезпечено фінансування за рахунок власних засобів розвитку господарської діяльності
- B. вивчити систему формування планових показників прибутку і рентабельності підприємства з тим, щоб оцінити обґрунтованість планового завдання; вивчити складові і періоди оцінку динаміки фінансових результатів
- C. визначити і кількісно заміряти вплив чинників на фінансові результати; виявити резерви збільшення суми прибутку (подолання збитковості - якщо це має місце в діяльності підприємства) і рентабельності
- D. усе вищеперераховане

7. Прибуток, який визначається як різниця між чистим доходом від реалізації товарів і собівартістю реалізованої продукції

- A. прибуток від звичайної діяльності
- B. чистий прибуток
- C. валовий прибуток
- D. прибуток від операційної (основній) діяльності

8. Прибуток, величина якого визначається як сума алгебри прибутку (збитку) від основній діяльності, фінансових і інших доходів (прибутків), фінансових і інших витрат (збитків)

- A. прибуток від звичайної діяльності
- B. валовий прибуток
- C. прибуток від операційної діяльності
- D. чистий прибуток

9. Прибуток, що розраховується як сума алгебри прибули (збитку) від звичайної діяльності і надзвичайного прибутку, надзвичайного збитку і податків з надзвичайного прибутку

- A. чистий прибуток
- B. прибуток від звичайної діяльності
- C. валовий прибуток
- D. прибуток від операційної діяльності

10. Показник, який показує співвідношення ефекту з використаними ресурсами

- A. ліквідність
- B. платоспроможність
- C. рентабельність
- D. прибуток

11. Показники рентабельності можна об'єднати в декілька груп

- A. показники, що характеризують окупність витрат; показники, що характеризують прибутковість капіталу і його частин
- B. показники, що характеризують окупність витрат; показники, що характеризують прибутковість продажів
- C. показники, що характеризують окупність витрат; показники, що характеризують прибутковість продажів; показники, що характеризують прибутковість капіталу і його частин
- D. показники, що характеризують прибутковість продажів; показники, що характеризують прибутковість капіталу і його частин

12. В процесі аналізу прибутку підприємства вивчаються

- A. динаміка прибутку
- B. виконання плану прибутку
- C. зміна факторів на прибуток
- D. усе вищеперераховане

13. Аналітична оцінка виконання планового завдання і динаміки прибутку і рентабельності проводиться для того, щоб визначити

- A. виконання плану прибутку та рентабельності
- B. відхилення фактичного результату від планового

- С. які тенденції розвитку показників прибутку та рентабельності
- Д. усе вищеперераховане

14. Прибуток, який розраховується як сума алгебри валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут і інших операційних витрат

- А. прибуток від звичайної діяльності
- В. валовий прибуток
- С. прибуток від операційної діяльності
- Д. чистий прибуток

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.И. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
12. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. Москва: Инфа, 2013. 654 с.

13. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.
14. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
15. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

16. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.
18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 8 «Характеристика обсягів виробництва та реалізації продукції» Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання
Фактографічне інформаційне забезпечення аналізу виручки від реалізації.
Специфіка аналізу обсягів виробництва на підприємствах окремих галузей
3. Виконати тестові завдання

1. Основні завдання аналізу показників випуску продукції

- A. оцінка ступеня виконання плану і динаміки виробництва і реалізації продукції
- B. визначення впливу чинників на зміну величини цих показників
- C. виявлення внутрішньогосподарчих резервів збільшення випуску і реалізації продукції
- D. усе вищеперераховане

2. Оцінка ступеня виконання плану і динаміки виробництва і реалізації продукції; визначення впливу чинників на зміну величини цих показників; виявлення внутрішньогосподарчих резервів збільшення випуску і реалізації продукції; розробка заходів щодо освоєння виявлених резервів

- A. етапи аналізу показників випуску продукції
- B. завдання аналізу господарської діяльності підприємства
- C. завдання аналізу показників випуску продукції
- D. завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємства

3. Обсяг виробництва промислової продукції може виражатися в показниках

- A. натуральних
- B. умовно-натуральних
- C. вартісних
- D. усе вищеперераховане

4. Вартість всієї проведеної продукції і виконаних робіт, включаючи незавершене виробництво. Виражається звичайно в порівняльних цінах

- A. реалізована продукція
- B. чиста продукція
- C. валова продукція
- D. товарна продукція

5. Продукція, яка відрізняється від валової тим, що до неї не включають залишки незавершеного виробництва і внутрішньогосподарський обіг

- A. реалізована продукція
- B. чиста продукція
- C. товарна продукція
- D. відвантажена продукція

6. Об'єм реалізації продукції, який визначається в діючих цінах включає

- A. вартість товарної продукції
- B. вартість валової продукції за мінусом валових витрат

- C. вартість реалізованої продукції, відвантаженої і сплаченої покупцями
- D. вартість реалізованої продукції, відвантаженої покупцями

7. До умовно-натуральних показників виміру обсягу діяльності підприємства відносяться

- A. умовні банки, умовні ремонти
- B. штуки, метри, тонни і т.д.
- C. людино-години, станко-години
- D. немає правильної відповіді

8. До натуральних показників виміру обсягу діяльності підприємства відносяться

- A. умовні банки, умовні ремонти
- B. людино-години, станко-години
- C. штуки, метри, тонни і т.д.
- D. немає правильної відповіді

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.

11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtki.com.ua>.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 9 «Методика аналізу виробництва та реалізації продукції» Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання
Кількісний вимір резервів збільшення виручки від реалізації.
Кількісний вимір резервів збільшення товарообороту.
3. Виконати тестові завдання

1. Перелік найменувань продукції на підприємстві з вказівкою її обсягу випуску по кожному виду

- A. виробнича програма
- B. договір поставки
- C. асортимент
- D. номенклатура

2. Асортимент буває

- A. оптовий, роздрібний
- B. поточний, перспективний
- C. повний, груповий, внутрішньогруповий
- D. серійний, груповий, внутрішньогруповий

3. Оцінка виконання плану по асортименту може проводитися

- A. способом найменшого відсотка
- B. по питомій вазі в загальному переліку найменувань виробів
- C. за допомогою середнього відсотка
- D. усе вищеперераховане

4. Зовнішні причини недовиконання плану по асортименту на підприємстві

- A. кон'юнктура ринку
- B. зміна попиту на окремі види продукції
- C. невчасне введення в дію виробничих потужностей підприємства з незалежної від нього причини
- D. усе вищеперераховане

5. Внутрішні причини недовиконання плану по асортименту на підприємстві

- A. недоліки в організації виробництва, поганий технічний стан устаткування, його простої
- B. аварії, недолік електроенергії
- C. низька культура виробництва, недоліки в системі управління і матеріального стимулювання
- D. усе вищеперераховане

6. Рівномірний випуск продукції відповідно до графіка в об'ємі і асортименті, передбаченому планом

- A. частота випуску продукції
- B. показник ритмічності
- C. показник рівномірності
- D. показник циклічності

7. Прямі показники оцінки виконання плану по ритмічності випуску продукції

- A. коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт варіації, коефіцієнт аритмічності
- B. питома вага виробництва продукції за кожну декаду (добу) до місячного випуску, питома вага проведеної продукції за кожен місяць до квартального випуску
- C. питома вага випущеної продукції за кожний квартал до річного об'єму виробництва, питома вага продукції, випущеної в першу декаду звітного місяця до третьої декади попереднього місяця
- D. усе вищеперераховане

8. Показник, який розраховується як сума позитивних і негативних відхилень у випуску продукції від плану за кожен день (тиждень, декаду)

- A. коефіцієнт аритмічності
- B. коефіцієнт ритмічності
- C. коефіцієнт варіації
- D. коефіцієнт циклічності

9. Непрямі показники ритмічності випуску продукції

- A. наявність доплат за наднормові роботи, оплата простоїв з вини господарюючого суб'єкта
- B. втрати від браку, сплата штрафів за недопостачу і невчасне відвантаження продукції
- C. наявність наднормативних залишків незавершеного виробництва і готової продукції на складах
- D. усе вищеперераховане

10. Важкий фінансовий стан підприємства, низький рівень організації, технології і матеріально-технічного забезпечення виробництва, а також планування і контролю

- A. внутрішні причини аритмічності
- B. зовнішні причини аритмічності
- C. внутрішні наслідки аритмічності
- D. зовнішні наслідки аритмічності

11. Невчасне постачання сировини і матеріалів постачальниками, недолік енергоресурсів не з вини підприємства

- A. внутрішні наслідки аритмічності
- B. зовнішні наслідки аритмічності
- C. внутрішні причини аритмічності
- D. зовнішні причини аритмічності

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 10 «Якісна та кількісна характеристика трудових ресурсів на підприємстві»

Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Показники аналізу використання робочого часу.

Аналіз матеріального стимулювання працівників на підприємстві

3. Виконати тестові завдання

1. Визначена чисельність людей (працівників), що володіють сукупністю фізичних і духовних здібностей, що дозволяють їм трудитися і задовольняти потреби підприємства в робочій силі

- A. трудовий потенціал
- B. персонал підприємства
- C. трудові ресурси країни
- D. трудові ресурси підприємства

2. Обсяг виробленої продукції, чи товарообігу, що приходяться на одного середньооблікового працівника в одиницю часу

- A. трудомісткість праці
- B. фондоозброєність
- C. норма праці
- D. продуктивність праці

3. Виражена в грошовій формі частина необхідного продукту, що надходить в індивідуальне споживання відповідно до кількості і якості витраченої праці

- A. ефективність праці
- B. чиста продукція
- C. заробітна плата
- D. продуктивність праці

4. Задачі аналізу праці та заробітної плати

- A. вивчити склад і укомплектованість підприємства працівниками; вивчити причини руху (переміщення) працівників; вивчити фактичні витрати робочого часу і визначити шляху підвищення ефективності його використання
- B. вивчити стан і динаміку продуктивності праці працівників торгівлі й основних категорій; вивчити фактори, що викликають зміну продуктивності праці і кількісно вимірити їх; вивчити дотримання кошторису і динаміку витрат по оплаті праці для виявлення величини перевитрати (економії)
- C. вивчити фактори, що викликали відхилення у витратах і кількісно вимірити їхній вплив; вивчити співвідношення продуктивності праці і середньої зарплати, а також ефективність застосування системи оплати; виявити резерви подальшого підвищення продуктивності праці і заробітної плати з одночасним відносним зниження витрат підприємства на оплату праці
- D. усе вище перераховане

5. У залежності від виконуваних функцій усіх працівників поєднують у чотири групи

- A. апарат керування і фахівці, робітники основного виробництва, робітники допоміжного виробництва
- B. апарат керування і фахівці, робітники основного виробництва, робітники допоміжного виробництва, обслуговуючий персонал
- C. фахівці, робітники основного виробництва, робітники допоміжного виробництва, обслуговуючий персонал
- D. апарат керування і фахівці, робітники основного виробництва, обслуговуючий персонал

6. При аналізі чисельності працівників вивчають

- A. відповідність чисельності плану та штатному розкладу, структуру чисельності працівників, якісний склад, динаміку чисельності, продуктивність праці
- B. відповідність чисельності плану та штатному розкладу, структуру чисельності працівників, ефективність праці, динаміку чисельності
- C. відповідність чисельності плану та штатному розкладу, структуру чисельності працівників, якісний склад, динаміку чисельності
- D. структуру чисельності працівників, якісний склад, динаміку чисельності

7. Частка робітників основного виробництва = (чисельність працівників основного виробництва : середньооблікову чисельність працівників підприємства) x 100%

- A. ефективність робочої сили
- B. інтенсивність праці
- C. структура робочої сили
- D. склад робочої сили

8. Показники руху робочої сили на підприємстві

- A. коефіцієнт обороту робочої сили, коефіцієнт прийому кадрів, коефіцієнт вибуття кадрів
- B. коефіцієнт підвищення кваліфікації робочої сили, коефіцієнт прийому кадрів, коефіцієнт вибуття кадрів, коефіцієнт стабільності
- C. коефіцієнт прийому кадрів, коефіцієнт вибуття кадрів
- D. коефіцієнт обороту робочої сили, коефіцієнт прийому кадрів, коефіцієнт вибуття кадрів, коефіцієнт стабільності

9. Відношення чисельності звільнених робітників до середньооблікової чисельності кадрів

- A. коефіцієнт обороту робочої сили
- B. коефіцієнт вибуття кадрів
- C. коефіцієнт стабільності
- D. коефіцієнт прийому кадрів

10. Відношення чисельності прийнятих робітників до середньооблікової чисельності кадрів

- A. коефіцієнт прийому кадрів
- B. коефіцієнт вибуття кадрів
- C. коефіцієнт обороту робочої сили
- D. коефіцієнт стабільності

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.

5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
11. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. Москва: Инфа, 2013. 654 с.
12. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 11 «Аналіз продуктивності праці на підприємстві»

Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання
Методика підрахунку резервів росту продуктивності праці.
Аналіз якісних показників продуктивності праці
3. Виконати тестові завдання

1. Одержання достовірної інформації для керування працею і досягнення високих показників по ефективності використання трудових ресурсів

- A. ціль аналізу виконання плану з праці
- B. ціль аналізу господарської діяльності підприємства
- C. ціль аналізу продуктивності праці
- D. ціль управління трудовими ресурсами

2. Показники, які використовуються в аналізі продуктивності праці

- A. абсолютне та відносне відхилення
- B. абсолютне відхилення, темп зміни
- C. абсолютне відхилення, ступінь виконання плану, темп зміни
- D. абсолютне відхилення, ступінь виконання плану, темп зміни, визначення планових показників продуктивності праці

3. В процесі аналізу продуктивності праці розрізняють

- A. річну продуктивність праці, середньоодиничну продуктивність праці, середньогодинну продуктивність праці
- B. середньоодиничну продуктивність праці, середньогодинну продуктивність праці
- C. річну продуктивність праці, середньоодиничну продуктивність праці
- D. поточну продуктивність праці, нормативну продуктивність праці

4. Фактори, що впливають на продуктивність праці

- A. склад і кваліфікація працівників; організація праці
- B. забезпеченість основними фондами і фондоозброєність праці; обсяг і структура виробництва і реалізації продукції
- C. система оплати праці; рівень автоматизації трудовітких процесів

D. усе вищеперераховане

5. Аналіз витрат на оплату праці включає

- A. вивчення ступеня виконання плану і відхилення від плану; вивчення динаміки витрат
- B. вивчення раціональності витрати засобів; визначення факторів, що впливають на зміну величини витрат на оплату праці і їхня зміна
- C. визначення розміру відносного скорочення витрат на оплату праці
- D. усе вищеперераховане

6. Оціночні показники продуктивності праці

- A. ступінь виконання плану по витратах на оплату праці, сума відносної економії, середня заробітна плата працівника, коефіцієнт випередження росту продуктивності праці над ростом середньої заробітної плати
- B. ступінь виконання плану по витратах на оплату праці, абсолютна зміна, сума відносної економії, середня заробітна плата працівника
- C. ступінь виконання плану по витратах на оплату праці, абсолютна зміна, сума відносної економії, середня заробітна плата працівника, коефіцієнт випередження росту продуктивності праці над ростом середньої заробітної плати
- D. ступінь виконання плану по витратах на оплату праці, абсолютна зміна, сума відносної економії, коефіцієнт випередження росту продуктивності праці над ростом середньої заробітної плати

7. Ступінь виконання плану по витратах на оплату праці

- A. $\% \text{ФОТ} = \text{ФОТ (факт)} / \text{ФОТ (план)}$
- B. $\% \text{ФОТ} = \text{ФОТ (план)} / \text{ФОТ (факт)} * 100$
- C. $\% \text{ФОТ} = \text{ФОТ (факт)} / \text{ФОТ (план)} * 100$
- D. $\% \text{ФОТ} = \text{ФОТ (факт)} / \text{ФОТ (план)} / 100$

8. Абсолютна зміна продуктивності праці від плану

- A. $\Delta \text{ФОТ} = \text{ФОТ (план)} / \text{ФОТ (факт)}$
- B. $\Delta \text{ФОТ} = \text{ФОТ (план)} - \text{ФОТ (факт)}$
- C. $\Delta \text{ФОТ} = \text{ФОТ (факт)} - \text{ФОТ (план)}$
- D. $\Delta \text{ФОТ} = \text{ФОТ (факт)} / \text{ФОТ (план)}$

9. Середньомісячна заробітна плата працівників на підприємстві

- A. $\text{ЗП ср} = \text{ФОТ за рік} / \text{Ч серед} / 12$
- B. $\text{ЗП ср} = \text{ФОТ за рік} / \text{Ч серед}$
- C. $\text{ЗП ср} = \text{ФОТ за місяць} * 100$
- D. $\text{ЗП ср} = \text{ФОТ за рік} / \text{Ч серед} / 100$

10. Коефіцієнт випередження росту продуктивності праці над ростом середньої заробітної плати

- A. $K \text{ випередження} = I \text{ продуктивності} * I \text{ срЗП}$
- B. $K \text{ випередження} = I \text{ продуктивності} / I \text{ ФОП}$
- C. $K \text{ випередження} = I \text{ продуктивності} / I \text{ срЗП}$
- D. $K \text{ випередження} = I \text{ продуктивності} / I \text{ срЗП} / 100$

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
10. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. Москва: Инфа, 2013. 654 с.
11. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.
12. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
13. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 12 «Аналіз довгострокових активів підприємства» Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання
Аналіз технічного стану основних засобів підприємства.
Аналіз нематеріальних активів підприємства.

3. Виконати тестові завдання

1. Матеріально-технічна база (МТБ) виробництва (торгівлі)

- A. будинки, споруди, обладнання, інвентарь, сировина, товарні запаси
- B. будинки, споруди, обладнання, інвентарь, витрати майбутніх періодів
- C. будинки, споруди, обладнання, інвентарь
- D. будинки, споруди, обладнання

2. Матеріальні цінності, використовувані в господарській діяльності підприємства в плинні періоду більш 1 року (365 днів) з дати введення в експлуатацію цих матеріальних цінностей, вартість яких поступово зменшується у зв'язку зі зносом

- A. витрати майбутніх періодів
- B. майно підприємства
- C. основні фонди
- D. оборотні активи

3. В залежності від приналежності основні фонди бувають

- A. виробничі, невиробничі
- B. державні, приватні
- C. власні, орендовані
- D. діючі, бездіяльні

4. По ступені використання у виробничій і господарській діяльності основні фонди бувають

- A. виробничі, невиробничі
- B. діючі, бездіяльні, ті, що є у запасі
- C. власні, орендовані
- D. промислові, торговельні

5. По галузях народного господарства основні фонди бувають

- A. у промисловості, у сільському господарстві, у транспорті, у торгівлі
- B. виробничі, невиробничі
- C. облікові, фіксовані
- D. діючі, бездіяльні, ті, що є у запасі

6. По функціональному призначенню основні фонди бувають

- A. будинку, спорудження, транспорт, передатні пристрої, робоча худоба, інвентар, багаторічні насадження
- B. у промисловості; у сільському господарстві; у транспорті; у торгівлі
- C. договірні
- D. виробничі, невиробничі

7. Показники, які дозволяють виразити загальну величину основних фондів, ефективність їхнього використання, а також норми амортизації

- A. вартісні
- B. натуральні
- C. умовно-натуральні
- D. вартісні та натуральні

8. До основних показників ефективності використання основних фондів відносяться

- A. фондівдача, фондоємність, фондоозброєність, рентабельність, строк окупності
- B. фондівдача, фондоємність, фондоозброєність, рентабельність, строк окупності, ліквідність
- C. фондівдача, фондоозброєність, рентабельність, строк окупності
- D. виробнича потужність основних фондів, фондівдача, фондоємність, фондоозброєність, рентабельність, строк окупності

9. Фондовіддача розраховується

- A. $K_{фв} = ОФ ср / Т$
- B. $K_{фв} = ОФ ср / Ч ср$
- C. $K_{фв} = П / ОФ ср$
- D. $K_{фв} = Т / ОФ ср$

10. Фондоємність розраховується

- A. $K_{фв} = ОФ ср / Ч ср$
- B. $K_{фв} = П / ОФ ср$
- C. $K_{фв} = ОФ ср / Т$
- D. $K_{фв} = Т / ОФ ср$

11. Рентабельність основних фондів розраховується

- A. $Kр = ОФ ср / Ч ср$
- B. $Kр = П / ОФ ср$
- C. $Kр = ОФ ср / Т$
- D. $Kр = Т / ОФ ср$

12. Фондоозбросеність розраховується

- A. $K_{фз} = ОФ ср / Ч ср$
- B. $K_{фз} = ОФ ср / Т$
- C. $K_{фз} = Т / ОФ ср$
- D. $K_{фз} = П / ОФ ср$

13. Коефіцієнт придатності основних фондів розраховується

- A. $K_{пр} = \text{первісна вартість ОФ} / \text{залишкова вартість ОФ}$
- B. $K_{пр} = \text{залишкова вартість ОФ} / \text{знос ОФ}$
- C. $K_{пр} = \text{знос ОФ} / \text{первісна вартість ОФ}$
- D. $K_{пр} = \text{залишкова вартість ОФ} / \text{первісна вартість ОФ}$

14. Коефіцієнт приросту основних фондів розраховується

- A. $K_{пр} = K_{\text{вибуття}} - K_{\text{оновлення}}$
- B. $K_{пр} = K_{\text{оновлення}} - K_{\text{вибуття}}$
- C. $K_{пр} = K_{\text{зносу}} - K_{\text{вибуття}}$
- D. $K_{фз} = K_{\text{приросту}} = K_{\text{оновлення}} / K_{\text{вибуття}}$

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.

2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Станиславчик Е.Н. Анализ финансового состояния неплатежеспособных предприятий. Москва: «Ось-89», 2014. 202 с.
12. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
13. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 13 «Характеристика матеріальних ресурсів підприємства» Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Методика визначення нормативу товарних запасів.

Аналіз резервів скорочення матеріальних ресурсів на підприємстві

3. Виконати тестові завдання

1. Повне і своєчасне забезпечення підприємства сировиною і матеріалами необхідного асортименту і якості

A. необхідна умова розвитку підприємства

B. необхідна умова конкурентоспроможності підприємства

C. необхідна умова виконання планів по виробництву продукції, зниженню її собівартості, зростанню прибутку, рентабельності

D. необхідна умова планування виробництва продукції, зниження її собівартості, зростання прибутку, рентабельності

2. Джерела інформації для аналізу матеріальних ресурсів

A. план матеріально-технічного постачання, заявки, договори на постачання сировини і матеріалів

B. форми статистичної звітності про наявність і використання матеріальних ресурсів, форма про витрати на виробництво

C. оперативні дані відділу матеріально-технічного постачання, зведення аналітичного бухгалтерського обліку про надходження, витрату і залишки матеріальних ресурсів

D. усе вищеперераховане

3. Зовнішні джерела безперебійної роботи підприємства

A. матеріальні ресурси, що поступають від постачальників відповідно до укладених договорів

B. скорочення відходів сировини, використання вторинної сировини, власне виготовлення матеріалів і напівфабрикатів

C. економія матеріалів в результаті впровадження досягнень науково-технічного прогресу

D. виконання договорів постачання

4. Внутрішні джерела безперебійної роботи підприємства

- A. скорочення відходів сировини, використання вторинної сировини, власне виготовлення матеріалів і напівфабрикатів
- B. економія матеріалів в результаті впровадження досягнень науково-технічного прогресу
- C. скорочення відходів сировини, використання вторинної сировини, власне виготовлення матеріалів і напівфабрикатів, економія матеріалів в результаті впровадження досягнень науково-технічного прогресу
- D. матеріальні ресурси, що поступають від постачальників відповідно до укладених договорів

5. Важливою умовою безперебійної роботи підприємства є

- A. повна забезпеченість потреби в матеріальних ресурсах джерелами покриття
- B. повне використання матеріальних ресурсах джерелами покриття
- C. повна забезпеченість потреби в матеріальних ресурсах джерелами покриття
- D. немає правильної відповіді

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.

10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 14 «Зміст аналізу матеріальних ресурсів на підприємстві» Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання
Шляхи підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Економіко-математичні методи аналізу матеріальних ресурсів на підприємстві

3. Виконати тестові завдання

1. Якість одержаних матеріалів від постачальників перевіряється як

- A. відповідність стандартам та технічним умовам
- B. відповідність умовам договору і у випадках їх порушення пред'являються претензії постачальникам
- C. виконання поставань матеріалів, виділених підприємству по держзамовленню, і кооперованих поставань
- D. усе вищеперераховане

2. Для оцінки ритмічності поставань матеріальних ресурсів використовують

- A. коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт варіації
- B. коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт варіації, коефіцієнт аритмічності
- C. коефіцієнт постійності, коефіцієнт варіації
- D. коефіцієнт вионання договорів поставки

3. Розрізняють запаси

- A. поточні, звітні
- B. поточні, сезонні
- C. поточні, сезонні, страхові, планові
- D. поточні, сезонні, страхові

4. Величина поточного запасу розраховується

- A. $\text{Зтек} = \text{Інтервал поставання (дні)} / \text{Середньодобової витрати 1-го матеріалу}$
- B. $\text{Зтек} = \text{Інтервал поставання (дні)} * \text{Середньодобової витрати 1-го матеріалу}$
- C. $\text{Зтек} = \text{Інтервал поставання (рази)} * \text{Середньодобової витрати 1-го матеріалу}$
- D. $\text{Зтек} = \text{Інтервал поставання (дні)} * \text{Середньодобової витрати 1-го матеріалу} * 365$

5. Втрати матеріальних ресурсів мають місце коли має місце

- A. недопостачі матеріалів; погана якість матеріалів
- A. заміна матеріалів; зміна цін на матеріали
- B. простої у зв'язку з порушенням графіка поставання
- C. усе вище перераховане

6. При підвищенні постачальником цін на сировину і матеріали потрібно оцінювати, що вигідніше підприємству

- A. збільшити змінні витрати у зв'язку із застосуванням дорожчих матеріалів, але за рахунок нарощування об'ємів одержати додатковий прибуток
- B. зменшити об'єм виробництва цього виду продукції, якщо в результаті використання дорогої сировини продукція виявиться збитковою
- C. шукати нові дешевші ринки сировини, або змінювати структуру виробництва
- D. усе вище перераховане

7. До узагальнюючих показників ефективності використання матеріальних ресурсів відносяться

- A. матеріаловіддача, матеріаломісткість
- B. коефіцієнт співвідношень темпів зростання об'єму виробництва і матеріальних витрат
- C. питома вага матеріальних витрат в собівартості продукції, коефіцієнт використання матеріалів
- D. усе вище перераховане

8. Показник, який визначається діленням вартості виробленої продукції на суму матеріальних витрат

- A. матеріалоозброєність
- B. матеріалозабезпеченність
- C. матеріаловіддача
- D. матеріалоемність

9. Показник, який визначається відношенням суми матеріальних витрат до вартості проведеної продукції

- A. матеріаловіддача
- B. матеріалоозброєність
- C. матеріалоемність
- D. матеріалозабезпеченність

10. Коефіцієнт співвідношення темпів зростання об'єму виробництва і матеріальних витрат розраховується

- A. різницею індексу валової або товарної продукції до індексу матеріальних витрат
- B. відношенням індексу валової або товарної продукції до індексу матеріальних витрат
- C. відношенням індексу матеріальних витрат до індексу валової або товарної продукції
- D. відношенням валової або товарної продукції до матеріальних витрат

11. Питома вага матеріальних витрат в собівартості продукції обчислюється

- A. відношенням повної собівартості проведеної продукції до суми матеріальних витрат
- B. відношенням рівня матеріальних витрат до економії собівартості проведеної продукції
- C. різницею суми матеріальних витрат до повної собівартості проведеної продукції
- D. відношенням суми матеріальних витрат до повної собівартості проведеної продукції

12. Коефіцієнт матеріальних витрат розраховується

- A. відношенням планової суми матеріальних витрат до фактичної суми, перерахованої на фактичний об'єм випущеної продукції
- B. відношенням рівня матеріальних витрат до планового рівня, перерахованого на фактичний об'єм випущеної продукції
- C. відношенням фактичної суми матеріальних витрат до планової суми, перерахованої на фактичний об'єм випущеної продукції
- D. різницею фактичної суми матеріальних витрат до планової суми, перерахованої на фактичний об'єм випущеної продукції

10. Коефіцієнт матеріальних витрат розглядається

- A. якщо коефіцієнт менше 1, то це свідчить про перевитрату матеріальних ресурсів на виробництво продукції, і навпаки, якщо більше 1, то матеріальні ресурси використовувалися економніше
- B. якщо коефіцієнт дорівнюється 1, то це свідчить про перевитрату матеріальних ресурсів на виробництво продукції, і навпаки, якщо менше 1, то матеріальні ресурси використовувалися економніше
- C. якщо коефіцієнт більше 1, то це свідчить про перевитрату матеріальних ресурсів на виробництво продукції, і навпаки, якщо менше 1, то матеріальні ресурси використовувалися економніше
- D. якщо коефіцієнт більше 0, то це свідчить про перевитрату матеріальних ресурсів на виробництво продукції, і навпаки, якщо менше 0, то матеріальні ресурси використовувалися економніше

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.

4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
10. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
11. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
12. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
13. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 15 «Сутність та характеристика собівартості продукції підприємства»

Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання

Методика оцінки кошторису витрат в цілому та за окремими статтями.

Аналіз явних та неявних витрат на підприємстві

3. Виконати тестові завдання

1. Елементи витрат

A. матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних засобів

B. матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних засобів, інші витрати

C. витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних засобів, інші витрати

D. матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби

2. Угрупування витрат по елементах необхідна для того, щоб вивчити

A. матеріаломісткість, трудомісткість, фондомісткість і встановити вплив технічного прогресу на структуру витрат

B. матеріаломісткість, енергоємність, трудомісткість, фондомісткість і встановити вплив технічного прогресу на структуру витрат

C. матеріаломісткість, енергоємність, трудомісткість, фондомісткість

D. енергоємність, трудомісткість, фондомісткість і встановити вплив технічного прогресу на структуру витрат

3. Якщо частка заробітної платні зменшується, а частка амортизації збільшується, то це свідчить про

A. підвищення технічного рівня підприємства, о зростання продуктивності праці

B. підвищення технічного рівня підприємства, зниження продуктивності праці

C. зниження технічного рівня підприємства, зростання продуктивності праці

D. підвищення технічного рівня підприємства, про зростання трудомісткості праці

4. Основні статті калькуляції

- A. сировина і матеріали, поворотні відходи (віднімаються), купувальні вироби і напівфабрикати, паливо і енергія на технологічні цілі, основна і додаткова зарплата виробничих робочих, відрахування на соціальне і медичне страхування виробничих робочих, витрати на експлуатацію машин і устаткування
- B. сировина і матеріали, поворотні відходи (віднімаються), купувальні вироби і напівфабрикати, паливо і енергія на технологічні цілі, основна і додаткова зарплата виробничих робочих, відрахування на соціальне і медичне страхування виробничих робочих, витрати на експлуатацію машин і устаткування, загально виробничі витрати, загальногосподарські витрати, втрати від браку, інші виробничі витрати, комерційні витрати
- C. матеріаломісткість, енергоємність, трудомісткість, фондомісткість і встановити вплив технічного прогресу на структуру витрат
- D. матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних засобів, інші витрати

5. Економія матеріальних витрат може бути розрахована

- A. $\Delta M = (1 - I_{пт} / I_{зп}) * УЗП$
- B. $\Delta M = (t_0 * Птс_0 - t_1 * Птс_1) * (1 + Н / 100\%) * В_{пкр}$
- C. $\Delta M = (1 - I_{уп} / I_{вп}) * Ууп$
- D. $\Delta M = (Н_0 - Н_1) * Ц * ОП_{к.г.}$

6. Індекси норм витрати матеріальних ресурсів і індекси цін розраховуються

- A. $I_{ц} = \sum g_1 m_0 p_1 / \sum g_1 m_0 p_0$
- B. $I_{ц} = \sum g_1 m_1 p_1 / \sum g_0 m_0 p_0$
- C. $I_{ц} = \sum g_1 m_1 p_1 / \sum g_1 m_0 p_0$
- D. $I_{ц} = \sum g_0 m_1 p_1 / \sum g_1 m_0 p_0$

7. Економія витрат на заробітну плату може бути розрахована

- A. $E_{з/п} = (Н_0 - Н_1) * Ц * ОП_{к.г.}$
- B. $E_{з/п} = (1 - I_{пт} / I_{зп}) * УЗП$
- C. $E_{з/п} = (t_0 * Птс_0 - t_1 * Птс_1) * (1 + Н / 100\%) * В_{пкр}$
- D. $E_{з/п} = (1 - I_{уп} / I_{вп}) * Ууп$

8. Зниження собівартості за рахунок зниження трудомісткості може бути розрахована

- A. $E_{тм} = (Н_0 - Н_1) * Ц * ОП_{к.г.}$
- B. $E_{тм} = (1 - I_{пт} / I_{зп}) * УЗП$

- C. $E_{\text{тм}} = (1 - I_{\text{уп}} / I_{\text{вп}}) * U_{\text{уп}}$
 D. $E_{\text{тм}} = (t_0 * Птс_0 - t_1 * Птс_1) * (1 + Н / 100\%) * V_{\text{пкр}}$

9. Зниження собівартості за рахунок економії умовно - постійних витрат може бути розрахована

- A. $E_{\text{уп}} = (t_0 * Птс_0 - t_1 * Птс_1) * (1 + Н / 100\%) * V_{\text{пкр}}$
 B. $E_{\text{уп}} = (1 - I_{\text{уп}} / I_{\text{вп}}) * U_{\text{уп}}$
 C. $E_{\text{уп}} = (Н_0 - Н_1) * Ц * ОП \text{ к.г.}$
 D. $E_{\text{уп}} = (1 - I_{\text{пт}} / I_{\text{зп}}) * U_{\text{зп}}$

10. Для обчислення впливу структурних змін в асортименті продукції на зміну витрат, що відносять на собівартість, застосовується формула

- A. $S_{\text{стр}} = (t_0 * Птс_0 - t_1 * Птс_1) * (1 + Н / 100\%) * V_{\text{пкр}}$
 B. $S_{\text{стр}} = C_0 = I_{\text{вп}} - C_{0i} * A_i$
 C. $S_{\text{стр}} = (Н_0 - Н_1) * Ц * ОП \text{ к.г.}$
 D. $S_{\text{стр}} = (1 - I_{\text{пт}} / I_{\text{зп}}) * U_{\text{зп}}$

11. Зниження собівартості за рахунок зміни якості сировини (збільшення або зменшення частки корисного компонента) може бути розрахована

- A. $S_{\text{я}} = (1 - I_{\text{пт}} / I_{\text{зп}}) * U_{\text{зп}}$
 B. $S_{\text{я}} = (t_0 * Птс_0 - t_1 * Птс_1) * (1 + Н / 100\%) * V_{\text{пкр}}$
 C. $S_{\text{я}} = C_0 * I_{\text{вп}} * (1 - 1/Кя)$
 D. $S_{\text{я}} = (Н_0 - Н_1) * Ц * ОП \text{ к.г.}$

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.
5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.

8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
12. Савицкая Г.В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. Москва: Инфа, 2013. 654 с.
13. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtk.com.ua>.

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Семінар 16 «Аналіз витрат на виробництво, та реалізацію продукції за окремими видами»

Семінар з виконанням практичних задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацювати питання

Виявлення резервів зниження витрат та розробка заходів з їх реалізації у практиці підприємства.

Оптимізація витрат за центрами витрат на підприємстві

3. Виконати тестові завдання

1. Витрати, які пов'язані з виробництвом певних видів продукції (сировина, матеріали, зарплата виробничих робочих і ін.) і можуть бути безпосередньо віднесені до собівартості одиниці продукції

- A. непрямі
- B. виробничі
- C. прямі
- D. оперативні

2. Витрати, які пов'язані з виробництвом декількох видів продукції і відносяться на об'єкти калькуляції шляхом розподілу пропорційно відповідній базі (основна і додаткова зарплата робочих або всім прямим витратам, виробничій площі і т.д.)

- A. непрямі
- B. прямі
- C. виробничі
- D. оперативні

3. Альтернативні (поставлені) витрати, що приймають форму прямих платежів постачальникам чинників виробництва і проміжних виробів

- A. явні
- B. непрямі
- C. прямі
- D. виробничі

4. До числа явних витрат входить

- A. зарплата робочих, менеджерів, службовців
- B. виплати банкам і іншим постачальникам фінансових і матеріальних послуг
- C. оплата транспортних витрат, комісійні виплати торговим фірмам
- D. усе вище перераховане

5. Альтернативні витрати використання ресурсів, що належать власникам фірми або що знаходяться у власності фірми як юридичної особи

- A. прямі
- B. виробничі
- C. неявні
- D. явні

6. Витрати, які залишаються стабільними при зміні об'єму виробництва

- A. змінні
- B. явні
- C. постійні
- D. прямі

7. Амортизація, оренда приміщень, податок на майно, почасова оплата праці робочих, зарплата і страхування адміністративно-господарського апарату відносяться до витрат

- A. змінних
- B. явних
- C. неявних
- D. постійних

8. Витрати, які змінюються пропорційно об'єму виробництва продукції

- A. постійні
- B. явні
- C. змінні
- D. прямі

9. Відрядна зарплата виробничих робочих, сировина, матеріали, технологічне паливо, електроенергія відносяться до витрат

- A. постійних
- B. явних
- C. змінних
- D. неявних

10. Загальна сума витрат може змінитися із-за

- A. об'єму випуску продукції, її структури, рівня змінних витрат на одиницю продукції і рівня постійних витрат
- B. об'єму випуску продукції, її структури, рівня змінних витрат на одиницю продукції і суми постійних витрат
- C. об'єму випуску продукції, рівня змінних витрат на одиницю продукції і суми постійних витрат
- D. об'єму випуску продукції, її структури, суми змінних витрат на одиницю продукції і суми постійних витрат

11. Витрати на гривну товарної продукції обчислюються як

- A. різниця загальної суми витрат на виробництво і реалізацію продукції та вартості товарної продукції в діючих цінах
- B. відношення суми постійних витрат на виробництво і реалізацію продукції до вартості товарної продукції в діючих цінах

- C. відношенням загальної суми витрат на виробництво і реалізацію продукції до вартості товарної продукції в діючих цінах
- D. відношенням суми постійних витрат на виробництво і реалізацію продукції до вартості змінних витрат

12. Економія (-) чи перевитрати (+) витрати порівняно з минулим роком згідно плану розраховуються як

- A. абсолютна сума
- B. відносна величина
- C. абсолютна сума і відносна величина
- D. немає правильної відповіді

13. Витрати на фактичний об'єм виробництва товарної продукції по рівню собівартості, млн. грн. розраховуються як

- A. фактичні минулого року та планові звітного року
- B. фактичні звітного року при планових цінах на ресурси
- C. фактичні звітного року при фактичних цінах на ресурси
- D. усе вищеперераховане

14. Лінія витрат за наявності постійних і змінних витрат є рівнянням першого ступеня, де Y - сума витрат на виробництво продукції; a - абсолютна сума постійних витрат; b - сума змінних витрат на одиницю продукції (послуг); x — об'єм виробництва продукції (послуг)

- A. $Y=a-bx$
- B. $Y=a+bx * 100$
- C. $Y=a+bx - c$
- D. $Y=a*bx$

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бедзай О.В., Ващенко Л.О. Економічний аналіз: практикум для студентів денної та заочної форми навчання. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 30 с.
2. Сименко И.В., Ващенко Л.А., Глущенко Я.И. Методические указания по организации СРС и выполнению индивидуальных (домашних) заданий по дисциплине «Экономический анализ». Донецк: ДонГУЭТ, 2006. 122 с.
3. Садекова А.М., Ангеліна І.А. Економічний аналіз: конспект лекцій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 130 с.
4. Андреева Г.І. Економічний аналіз: навчально-методич. посіб. Київ: Знання, 2008. 263с.

5. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М., Підгорна І.Є. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія –2006», 2010. 320с.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОДЕУ, 2013. 267 с.
7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / за ред. Н.А. Волкової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 348 с.
8. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536с.
9. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / под ред. А.А. Канке. Москва: «Форум», 2013. 301 с.
10. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособ. Москва, «Ось-89», 2013. 215 с.
11. Беспалов М.В., Абдукаримов И.Т. Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций (анализ деловой активности): учебное пособие. Москва: «Инфра», 2013. 516 с.
12. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. *Науковий вісник НЛТУ України*. No 23. 2013. С.230-235.
13. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: монографія / за ред. Волкової Н.А. Одеса, ОДЕУ, «Ротапринт», 2012. 236с.
14. Податковий кодекс України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січ. 2015 р. *Дебет-Кредит. Спеціальний випуск «Податковий кодекс України»*. 2015. No 4. 288 с.

Інформаційні ресурси

15. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України. Офіц. текст із змін. станом на 1 січня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Офіц. текст із змін. станом на 8 лютого 2014 р. URL: <http://www.dtkk.com.ua>.
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку. «Загальні вимоги до фінансової звітності». Офіц. текст із змін. станом на 18 березня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Навчальне видання

Лохман Наталя Володимирівна

Кафедра економіки та бізнесу

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,1

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.